

**HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN AKADEMİK ÖZ YETERLİLİK,
KİŞİSEL SORUMLULUK VE MESLEKİ UYGULAMAYA HAZIR
OLUŞLUK DÜZEYLERİ**

Esra ERSOY

**YÜKSEK LİSANS TEZİ
HEMŞİRELİK ANABİLİM DALI**

**GAZİ ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜŐÜ**

NİSAN 2023

ETİK BEYAN

Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Tez Yazım Kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada;

- Tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- Tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- Tez çalışmada yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi,
- Kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı,
- Bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu,

bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim.

Esra ERSOY

25/04/2023

HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN AKADEMİK ÖZ YETERLİLİK, KİŞİSEL SORUMLULUK VE MESLEKİ UYGULAMAYA HAZIR OLUŞLUK DÜZEYLERİ

(Yüksek Lisans Tezi)

Esra ERSOY

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Nisan 2023

ÖZET

Araştırma, hemşirelik öğrencilerinin akademik öz yeterlilik, bireysel sorumluluk ve mesleki uygulamaya hazır oluşluk düzeylerini değerlendirmek amacıyla tanımlayıcı ve korelasyonel tasarımla gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın evrenini bir devlet üniversitesinin hemşirelik bölümünde okuyan öğrenciler (N=980), örneklemini ise araştırmaya katılmaya gönüllü olan 832 hemşirelik öğrencisi oluşturmuştur. Verilerin toplanmasında “Tanımlayıcı Bilgi Formu”, “Hemşirelik Öğrencileri Akademik Öz Yeterlilik Ölçeği”, “Öğrenci Bireysel Sorumluluk Ölçeği-10” ve “Casey-Fink Uygulamaya Hazıroluşluk Ölçeği” kullanılmıştır. Verilerin analizinde çok değişkenli varyans analizi (tek yönlü) ve Tukey HSD testi uygulanmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerin yaş ortalaması $20,57 \pm 1,72$ olup, %85,9’unun kadın olduğu bulunmuştur. Öğrencilerin %68,3’ünün hemşirelik bölümü öğrencisi olmaktan memnun olduğu, %76,2’sinin mezuniyet sonrası hemşirelik yapmaya istekli oldukları belirlenmiştir. Dördüncü sınıf öğrencilerinin akademik öz yeterlilik ve bireysel sorumluluk düzeylerinin diğer sınıflardaki öğrencilere göre anlamlı olarak daha yüksek, birinci sınıf öğrencilerinin mesleki uygulamaya hazır oluşluk düzeylerinin dördüncü sınıftaki öğrencilere göre anlamlı olarak daha düşük olduğu saptanmıştır ($p < 0.001$). Hemşirelik bölümünde okumaktan memnun olan ve mezuniyet sonrası hemşirelik yapmayı isteyen öğrencilerin akademik öz yeterlilik, bireysel sorumluluk ve mesleki uygulamaya hazır oluşluk düzeylerinin daha yüksek olduğu bulunmuştur ($p < 0.001$). Klinik/saha uygulaması yapan, bakım planı geliştiren ve vaka tartışmasına katılan öğrencilerin akademik öz yeterlilik, bireysel sorumluluk ve mesleki uygulamaya hazır oluşluk düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır. Akademik başarısı yüksek olan öğrencilerde akademik öz yeterlilik ve mesleki uygulamaya hazır oluşluk düzeyinin; kız öğrencilerde bireysel sorumluluk düzeyinin daha yüksek olduğu belirlenmiştir ($p < 0.001$). Sonuç olarak hemşirelik öğrencilerinin mesleki uygulamaya hazır oluşluk düzeylerinin orta, akademik öz yeterlilik düzeylerinin ortalamanın üzerinde ve bireysel sorumluluk düzeylerinin iyi olduğu belirlenmiştir. Hemşirelik öğrencilerinde mesleki uygulamaya hazır oluşluk ve akademik öz yeterlilik düzeylerinin geliştirilmesine yönelik destekleyici eğitim programlarının hazırlanması ve uygulanması önerilmektedir.

Bilim Kodu : 1032
Anahtar Kelimeler : Kişisel sorumluluk, Akademik öz yeterlilik, Hemşirelik öğrencisi, Mesleki hazır oluşluk
Sayfa Adedi : 51
Danışman : Prof. Dr. Sultan AYZAZ ALKAYA

ACADEMIC SELF-EFFICACY, PERSONAL RESPONSIBILITY AND READINESS
FOR PROFESSIONAL PRACTICE LEVELS AMONG NURSING STUDENTS

(M. Sc. Thesis)

Esra ERSOY

GAZİ UNIVERSITY

GRADUATE SCHOOL OF HEALTH SCIENCES

April 2023

ABSTRACT

The research was carried out with a descriptive and correlational design to evaluate the academic self-efficacy, personal responsibility and readiness for professional practice levels among nursing students. The population consisted of nursing students (N=980) who enrolled at a state university, and the sample consisted of 832 nursing students who volunteered to participate in the research. “A Questionnaire”, “Academic Nurse Self-Efficacy Scale”, “Student Personal Responsibility Scale-10” and “The Casey-Fink Readiness for Practice Survey” were used to collect the data. The data were analysed via using the Multivariate analysis of variance (one-way) and Tukey HSD test. The mean age of the students participating in the study was found to be 20.57 ± 1.72 , and 85.9% were women. Of the students, 68.3% were satisfied with being a nursing student, and 76.2% were willing to work as a nurse after graduation. The academic self-efficacy and personal responsibility levels of the fourth-year students were found to be significantly higher than that of the other graders, and the readiness for practice levels of the first-year students were significantly lower than those of the fourth-year students ($p < 0.001$). The academic self-efficacy, individual responsibility and professional readiness levels of the students who are satisfied with the department of nursing and who want to be a nurse after graduation are higher ($p < 0.001$). It has been determined that the academic self-efficacy, personal responsibility and readiness for professional practice levels of the students who performed clinical/field practice, developed a care plan and participated in case discussions were found higher. The levels of academic self-efficacy and professional readiness were found higher in the students whose academic success levels were high and the level of individual responsibility was found higher among the female students ($p < 0.001$). In conclusion, the level of readiness for practice of nursing students was moderate, their academic self-efficacy levels were above the average, and their personal responsibility levels were good. It is recommended to prepare and implement supportive education programs to improve the readiness for professional practice and academic self-efficacy levels of nursing students.

Science Code : 1032

Key Words : Personal responsibility, Academic self-efficacy, Nursing student, Readiness for practice

Page Number : 51

Supervisor : Prof. Dr. Sultan AYAZ ALKAYA

TEŞEKKÜR

Bir Türk kadını olarak bu tezi yazmamı sağlayan Türk milletinin ulu önderi, Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu Gazi Mustafa Kemal ATATÜRK'e,

Tez çalışmamın her aşamasında bilgi ve deneyimleriyle bana destek olan, kendisiyle çalışmaktan gurur duyduğum, tez danışmanım, değerli hocam Prof. Dr. Sultan AYAZ ALKAYA'ya,

Tezimi okuyarak çok değerli katkılarda bulunan değerli jüri üyeleri Dr. Öğr. Üyesi Özlem CANBOLAT ve Dr. Öğr. Üyesi Handan TERZİ'ye,

Araştırmaya katkıda bulunan, vakitlerini ayırarak verilerin toplanmasına katkı sağlayan Gazi Üniversitesi hemşirelik bölümü öğrencilerine,

Her konuda yardımlarını esirgemeyen Arş. Gör. Özlem KARA'ya, Öğr. Gör. Merve IŞIK'a, Uzm. Hemşire Fadik ÇÖKELEK'e,

Hayatım boyunca attığım her adımda yanımda olan, yardımlarını ve desteklerini esirgemeyen, bana güç veren ve bugünlere gelmemde en büyük paya sahip olan annem Havva ERSOY, babam Emin ERSOY, kardeşim Tolga ERSOY, teyzem Cemile BOZAN'a ve desteğini her zaman yanımda hissettiğim tüm arkadaşlarıma sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
ÖZET	iv
ABSTRACT.....	v
TEŞEKKÜR.....	vi
İÇİNDEKİLER	vii
ÇİZELGELERİN LİSTESİ.....	x
SİMGELER VE KISALTMALAR.....	xi
1. GİRİŞ.....	1
2. GENEL BİLGİLER	5
2.1. Akademik Öz Yeterlilik	5
2.1.1. Öz yeterlilik kavramı ve özellikleri	5
2.1.2. Akademik öz yeterlilik.....	6
2.2. Bireysel Sorumluluk	7
2.2.1. Sorumluluk sahibi bireyler	7
2.2.2. Öğrencilerin bireysel sorumlulukları	8
2.3. Mesleki Uygulamaya Hazır Oluşluk.....	9
2.3.1. Hazır oluşluk kavramı	9
2.3.2. Mesleki uygulamaya hazır oluşluk	9
2.3.3. Mesleki uygulamaya hazır oluşluğun geliştirilmesi.....	10
3. GEREÇ VE YÖNTEM	11
3.1. Araştırmanın Tasarımı	11
3.2. Araştırmanın Yapıldığı Yer ve Özellikleri.....	11
3.3. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi	11
3.4. Veri Toplama Araçları	12
3.4.1. Tanımlayıcı Bilgi Formu.....	12

	Sayfa
3.4.2. Casey-Fink Uygulamaya Hazıroluşluk Ölçeği (CFUHÖ)	12
3.4.3. Hemşirelik Öğrencileri Akademik Öz Yeterlilik Ölçeği (HÖAÖYÖ)	13
3.4.4. Öğrenci Bireysel Sorumluluk Ölçeği-10 (ÖBSÖ-10).....	13
3.5. Verilerin Toplanması	13
3.6. Verilerin Değerlendirilmesi	14
3.7. Araştırmanın Etik Boyutu	14
4. BULGULAR	15
4.1. Öğrencilerin Tanımlayıcı Özelliklerine İlişkin Bulgular	15
4.2. Öğrencilerin Hemşirelik Öğrencileri Akademik Öz Yeterlilik Ölçeği, Öğrenci Bireysel Sorumluluk Ölçeği-10 ve Casey-Fink Uygulamaya Hazıroluşluk Ölçeği'ne İlişkin Bulgular	16
5. TARTIŞMA	21
6. SONUÇ VE ÖNERİLER	27
6.1. Sonuç.....	27
6.2. Öneriler	27
KAYNAKLAR	29
EKLER	39
EK-1. Tanımlayıcı Bilgi Formu	40
EK-2. Casey-Fink Uygulamaya Hazıroluşluk Ölçeği (CFUHÖ)	41
EK-3. Hemşirelik Öğrencileri Akademik Öz Yeterlilik Ölçeği (HÖAÖYÖ).....	42
EK-4. Öğrenci Bireysel Sorumluluk Ölçeği-10 (ÖBSÖ-10)	43
EK-5. Hemşirelik Öğrencileri Akademik Öz Yeterlilik Ölçeği Kullanım İzni	44
EK-6. Öğrenci Bireysel Sorumluluk Ölçeği-10 Kullanım İzni	45
EK-7. Casey-Fink Uygulamaya Hazıroluşluk Ölçeği Kullanım İzni	46
EK-8. Etik Komisyon İzni	47
EK-9. Kurum İzni	49
EK-10. Katılımcılar İçin Bilgilendirilmiş Gönüllü Olur Formu	50

ÖZGEÇMİŞ 51

ÇİZELGELERİN LİSTESİ

Çizelge	Sayfa
Çizelge 4.1. Öğrencilerin tanıtıcı özellikleri	15
Çizelge 4.2. Hemşirelik Öğrencileri Akademik Öz Yeterlilik Ölçeği, Öğrenci Bireysel Sorumluluk Ölçeği-10 ve Casey-Fink Uygulamaya Hazıroluşluk Ölçeği ortalama puanları.....	16
Çizelge 4.3. Öğrencilerin tanıtıcı özelliklerine göre akademik öz yeterlilik, bireysel sorumluluk ve uygulamaya hazır oluşluk düzeylerinin MANOVA ile incelenmesi	17

SİMGELER VE KISALTMALAR

Bu çalışmada kullanılmış bazı simgeler ve kısaltmalar, açıklamaları ile birlikte aşağıda sunulmuştur.

Simgeler

%	Yüzde
n	Örneklem Sayısı
N	Evren Sayısı
p	Anlamlılık Düzeyi
SS	Standart Sapma

Kısaltmalar

CFUHÖ	Casey-Fink Uygulamaya Hazır Oluşluk Ölçeği
DSÖ	Dünya Sağlık Örgütü
HÖAÖYÖ	Hemşirelik Öğrencileri Akademik Öz Yeterlilik Ölçeği
MANOVA	Multivariate Analysis of Variance
ÖBSÖ-10	Öğrenci Bireysel Sorumluluk Ölçeği-10
SPSS	Statistical Package for Social Sciences
TDK	Türk Dil Kurumu
Tukey HSD	Tukey's Honestly Significant Difference
WHO	World Health Organization

1. GİRİŞ

Meslek, özel eğitim yoluyla kazanılan sistemli bilgi ve becerilere dayanan ve kişinin yaşamını sürdürmesini amaçlayan bir çalışma türüdür. Bir meslekte başarılı olmak için bireyin bedenlen ve ruhen o mesleğe hazır olması gerekir (Ayaz-Alkaya, Yaman ve Simones, 2018). Hemşirelik öğrencilerini geleceğin hemşireleri olarak rollerine hazırlamak temel aynı zamanda karmaşık bir çaba olup, hem akademik kurumlar hem de klinikler arasında paylaşılan ortak bir sorumluluktur (Leufer ve Cleary-Holdforth, 2020).

Hemşirelik lisans eğitimi teorik dersler ve mesleki uygulamaları içermektedir (Brown ve Crookes, 2017). Uygulamalı eğitim, öğrenciye kazandırılmak istenen bilgi, tutum ve becerilerin yaşayarak ve yaparak öğrenilmesine olanak sağlamaktadır. Mesleki uygulama süresince öğrenci hemşireler, derslerde öğrendikleri eleştirel düşünme, klinik değerlendirme ve hemşirelik bakımındaki yeterliliklerini uygulamaya aktarmaktadır (Ayaz-Alkaya ve Terzi, 2021). Uygulamalı eğitim öğrencinin mesleki performansını, özgüvenini ve verimliliğini artırmakta, öz yeterlilik ve mesleki uygulamaya hazır oluşluk gelişimini desteklemektedir (Croy, Garvey, Willetts, Wheelahan ve Hood, 2020; Brown ve Crookes, 2017). Yapılan araştırmalar da, lisansta verilen teorik eğitimin yanı sıra klinik uygulamaların da hazır oluşluğu etkilediğini belirtmektedir (Uğur, Orak ve Tekgül, 2020; Järvinen, Eklöf ve Salminen, 2018).

Mesleki uygulamaya hazır oluşluk, öğrencilikten mesleki role geçiş yapan yeni mezunun uygulamaya hazırlık düzeyini ifade etmektedir (Patterson, Boyd ve Mnatzaganian, 2017). Uygulamaya dayalı bir meslek olan hemşirelikte bu kavram daha da önem kazanmaktadır. Mesleki uygulamaya hazır olan öğrencilerin hemşirelik uygulamalarında mesleki yeterliliklerini göstermede istekli oldukları, sorunları fark edip analiz edebildikleri, kaliteli ve kanıt temelli bakım uygulamada yeterli oldukları belirtilmektedir (Kuleyin, 2021; Mirza, Manankil-Rankin, Prentice, Hagerman ve Draenos, 2019). Uygulamaya hazır olma kavramının temel nitelikleri arasında bilgi, tecrübe, klinik yeterlilikler, bütüncül hasta bakımı, teorik bilgiyi uygulamaya geçirebilme ve öz yeterlilik yer almaktadır (Mirza ve diğerleri, 2019).

Bireyin geçmiş yaşamı, çevresi ve düşüncelerinden etkilenen öz yeterlilik kavramı; bireyin özgüven, sorunlarla baş etme ve karar verme yeteneklerini etkilemektedir (Ünal ve Bilgener,

2019). Farklı uzmanlık alanları içeren hemşirelik bilimi, akademik başarıya ulaşmak için motivasyonunu koruyabilen ve yüksek öz yeterliliğe sahip öğrencilere ihtiyaç duymaktadır (Bağcı, 2018; Mitchell ve McMillan, 2018). Öz yeterlilik düzeyindeki artış bireyin özverisini, motivasyonunu ve akademik performansını etkilemektedir (El-Sayed, Mousa ve Abd-Elhamid, 2021). Eraydın (2021)'ın yaptığı çalışma yeni mezun olacak hemşirelerin öz yeterlilik düzeylerinin mesleki uygulamaya hazır oluşuklarını etkilediğini göstermektedir.

Akademik öz yeterlilik, bireyin akademik işleri başarma ve akademik hedeflerine ulaşma konusundaki inancıdır (El-Sayed ve diğerleri, 2021). Aynı zamanda, öğrencinin istediği performansı sergileyebilmek için yapacağı organizasyon ve planları uygulayabilme yeteneklerine dair yargısıdır (Sarıkoc ve Öksüz, 2017). Akademik öz yeterliliğin hemşirelik öğrencilerinde geliştirilmesinin akademik başarıyı desteklemedeki rolü oldukça büyüktür (Bulfone, Vellone, Maurici, Macale ve Alvaro, 2020; Koca ve Dadandı, 2019). Ancak, yapılan çalışmalarda çoğunlukla hemşirelik öğrencilerinin genel öz yeterlilik algısının araştırıldığı görülmektedir (Cengiz, Gürdap, Karaca ve Acun, 2021; Eraydın, 2021; Göger ve Çevirme, 2019). Akademik öz yeterlilik ve akademik motivasyon, öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen temel faktörler arasında yer almaktadır (El-Sayed ve diğerleri, 2021; Bouffard, 2020; Mitchell ve McMillan, 2018). Bu nedenle, öz yeterliliği akademik açıdan ele almak daha sağlıklı olacaktır. Akademik motivasyon, öğrencilerin öz disiplinlerini sağlamalarını, öğrenme kapasitelerini artırmalarını ve daha istekli olmalarını sağladığı için akademik başarının itici gücü olarak görülmektedir (El-Sayed ve diğerleri, 2021). Akademik motivasyonu eksik olan öğrenciler başarısızlık, olumsuz davranışlar ve okula bırakma gibi sorunlarla karşılaşabilmektedir (Taheri-Kharameh, Sharififard, Asayesh, Sepahvandi ve Hoseini, 2018). Bireysel, akademik ve profesyonel faktörler, hemşirelik öğrencilerinde uygun yönetimsel davranışlar, sağlıklı iletişim, mantıklı düşünme gibi bireysel sorumluluk davranışlarının oluşmasında etkilidir (Ghasemi, Ahmadi ve Kazemnejad, 2019).

Bireysel sorumluluk kişinin kendi kararlarını alması, hatalarını kabullenmesi, kendi davranış ve eylemlerinin sonuçlarına hazırlıklı olması durumudur (Doğan, 2022). Sorumluluk, hemşirelik lisans öğrencileri için mesleki değerlerin ve temel yeterliliklerin önemli bir bileşenidir ve hemşirelik eğitimi ve profesyonelleşme ile bağlantılıdır (Ghasemi ve diğerleri, 2019). Yapılan bir çalışma öğrencilerin bireysel sorumluluk düzeyi arttıkça akademik motivasyonlarının arttığını belirtmektedir (Yılmaz Bodur ve Aktan, 2021).

Hemşirelik öğrencileri diğer öğrenci gruplarından farklı olarak bakım verdikleri bireylere karşı sorumluluklarının olması ve rol modeli olmaları nedeniyle önemli bir grubu oluşturmaktadır (McSharry ve Timmins, 2017). Öğrencilerde sorumluluk kavramı oluştuğça, öğrenme ve eğitim süreci kolaylaşmakta, hemşireliğin mesleki yaşamı güvence altına alınmakta, hasta ve toplum sağlığı düzeyi artmaktadır (Ghasemi ve diğerleri, 2019). İntörlük uygulamasıyla ilgili ülkemizde yapılan çalışmalarda öğrencilerin birçoğu özgüvenlerinin arttığını, sorumluluk duyguları ve iletişim yeteneklerinin geliştiğini belirtmiştir (Ayaz-Alkaya ve Terzi, 2021; Yılmaz, Çetin, Egelioglu, Ünsal ve Tokem, 2018). Bu durum klinik uygulamaların öğrencilerde mesleki sorumluluğu oluşturma açısından önemini göstermektedir.

Literatürde hemşirelik öğrencilerinin bireysel sorumluluk (Ghasemi ve diğerleri, 2019), akademik öz yeterlilik (Charlton, 2022; Warshawski, 2022; El-Sayed ve diğerleri, 2021; Hwang ve Oh, 2021; Yao, 2021; Gürbüz, 2020; Warshawski, Bar-Lev ve Barnoy, 2019; Turgut, 2018; Sarıkoç ve Öksüz, 2017) ve mesleki uygulamaya hazır oluşluk düzeylerini (Özkan, 2022; Ayaz-Alkaya ve Terzi, 2021; Kuleyin, 2021; Tarhan, 2020) inceleyen ulusal ve uluslararası çalışmalar mevcuttur. Ancak, hemşirelik öğrencileri arasında bireysel sorumluluk, akademik öz yeterlilik ve mesleki uygulamaya hazır oluşluk arasındaki etkileşimi birlikte araştıran bir çalışmaya ulaşılamamıştır. Bu üç parametreyi etkileyen faktörleri ve birbirleriyle etkileşimini araştırmak için bu çalışma planlanmıştır. Bu araştırmanın, hemşirelik eğitimi sürecinde öğrencilerin akademik öz yeterlilik, bireysel sorumluluk veya mesleki uygulamaya hazır oluşluk düzeyinin geliştirilmesine yönelik girişimlerin planlanmasında yönetici eğitimciler ve öğretim elemanlarına rehber olacağı ve farklı eğitim stratejilerinin oluşturulmasında katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Araştırmanın amacı

Araştırma, hemşirelik öğrencilerinin akademik öz yeterlilik, bireysel sorumluluk ve mesleki uygulamaya hazır oluşluk düzeylerini belirlemek ve bu parametrelerin eşzamanlı olarak gruplar arasında farklılık oluşturup oluşturmadığını incelemek amacıyla yapılmıştır. Bu amaç doğrultusunda araştırma soruları şunlardır:

- Hemşirelik öğrencilerinin mesleki uygulamaya hazır oluşlukları ne düzeydedir?
- Hemşirelik öğrencilerinin akademik öz yeterlilikleri ne düzeydedir?

- Hemşirelik öğrencilerinin bireysel sorumlulukları ne düzeydedir?
- Öğrencilerin sosyodemografik özellikleri bireysel sorumluluk, akademik öz yeterlilik ve mesleki uygulamaya hazır oluşluk düzeylerini etkiler mi?

Araştırmanın sınırlılıkları

Araştırma, uygulamanın yapıldığı üniversitenin hemşirelik öğrencileri ile sınırlıdır. Araştırma verilerinin toplandığı tarihlerde devamsızlık yapan, katılmak istemediğini bildiren veya rapor kullanan öğrencilere ulaşamaması araştırmanın diğer bir sınırlılığıdır. Araştırmadaki veriler kişilerin kendi ifadelerine dayalı sonuçları yansıtmaktadır. Bu durum veri kalitesini etkilemiş olabilir. Hemşirelik eğitimi süresince öğrencilerin mesleki uygulamaya hazır oluşluk düzeyi her yıl değişiklik gösterebilir. Mesleki uygulamaya hazır oluşluk ve bireysel sorumluluk, meslek algısı ve mesleğe bağlılıktan etkilenebilir.

2. GENEL BİLGİLER

2.1. Akademik Öz Yeterlilik

2.1.1. Öz yeterlilik kavramı ve özellikleri

Öz yeterlilik, Bandura tarafından geliştirilen Sosyal Bilişsel Teori'nin bir bileşenidir ve bireylerin yeni yetenekler ve bilgiler öğrenirken sahip oldukları güçlü motivasyon inancını ifade etmektedir (Klassen ve Klassen, 2018; Bandura, 1986). Bu inanç bireylerin kendilerine olan güvenlerini artırır ve başarıya ulaşma şanslarını yükseltir (Klassen ve Klassen, 2018). Öz yeterlilik, bireysel hedefleri doğrudan ve dolaylı olarak etkiler ve öğrencilerin başarısı üzerinde etkilidir (Alqurashi, 2016). Ayrıca hemşirelik eğitiminde hedeflenen öğrenme çıktılarına ulaşma durumunu belirlemede de önemli role sahiptir (Pozam ve Zaybak, 2022; Göger ve Çevirme, 2019).

Öz yeterlilik kişinin kendine dair düşünceleri, düşünme tarzı, olaylar karşısında sergilediği tutumları büyük ölçüde etkilemenin yanı sıra bir problemi çözmek için harcanan çabanın miktarını, durum hakkındaki fikirlerini ve verilen reaksiyonları da değiştirebilmektedir (Avcı, 2018; Tekmen, Çetin, Torun, 2016). Bu duruma, öz yeterlilik inancı düşük olan kişilerin zorluklar karşısında stres ve kaygı yaşayarak daha güçsüz hissetmesi, yüksek olanların ise daha özgüvenli ve güçlü olmaları örnek gösterilebilir (Aktay, 2021; Karakullukçu ve Gürsoy, 2019: 28; Zimmerman, 2000). Öz yeterlilik inancı düşük olan öğrencilerin motivasyonu düşüktür ve zorluklar onları kolayca yıldırabilmektedir (Gürbüz, 2020). Yüksek öz yeterliliğe sahip öğrencilerin daha çalışkan ve dayanıklı olduğu, kaygı düzeylerinin ise düşük olduğu ifade edilmektedir (Arseven, 2016).

Yapılan bir çalışmada öz yeterlilik ve akademik başarı arasında anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir (Uchida, Michael ve Mori, 2018). Başka bir çalışmada ise akademik başarıyı etkileyen en önemli değişkenlerin öz yeterlilik, motivasyon ve sosyo-ekonomik durum olduğu ifade edilmiştir (Sarier, 2016). Öğrencilerin akademik motivasyonu ve destek ihtiyacı eğitim hayatının farklı evrelerinde değişebilmektedir (Wang, Hu, Mao ve Liu, 2019). Bundan dolayı öğrencilerin her sınıf düzeyinde ihtiyaçlarının ve eksik yönlerinin belirlenmesi, bu ihtiyaçlara yönelik girişimlerde bulunması açısından önemlidir.

2.1.2. Akademik öz yeterlilik

Akademik öz yeterlilik, öğrencinin hedeflediği eğitim başarılarına ulaşabileceğine olan inancını ve istediği akademik performansa ulaşmak için yapması gerekenleri planlama ve uygulama yeteneklerine ilişkin yargısını ifade etmektedir (El-Sayed ve diğerleri, 2021; Sarıkoç ve Öksüz, 2017). Akademik öz yeterliliği yüksek olan öğrencilerin, eğitim hayatlarında daha fazla sorumluluk almaları, akademik sorunları çözme konusunda daha iyi olmaları ve daha az tükenmişlik göstermeleri beklenmektedir (Rohmani ve Andriani, 2021). Hemşirelik öğrencilerinin profesyonel olarak hemşirelik mesleğini uygulaması, hazır oluşluk ve öz yeterliliklerinin gelişmesine bağlıdır. Hemşirelerin güçlendirilmesi, lisans eğitiminden başlayarak akademik öz yeterlilik ve akademik güdülenme gelişimini sağlamak ile mümkün olabilecektir. (Gürbüz, 2020).

Yapılan çalışmalar, akademik öz yeterlilik inançları ile akademik performans arasında anlamlı pozitif ilişki olduğunu göstermektedir (Zeinalipour, 2021; Esmaeili, Sohrabi, Mehryar ve Khayyer, 2019). Bandura (1997) öz yeterlilik bilgisinin ana kaynağının yaşanan olumlu ve olumsuz deneyimler olduğunu ifade etmiştir. Yüksek akademik performansa sahip öğrenciler yaşadıkları olumlu deneyimlerden dolayı daha yüksek akademik öz yeterlilik inançlarına sahip olacaklardır (Zeinalipour, 2021). Zor durumlarda, akademik öz yeterliliği düşük olan bireyin pes etme olasılığı daha fazlayken, yüksek akademik öz yeterliliğe sahip birey zorlukların üstesinden gelmek için daha fazla çaba harcayacak ve etrafındaki durumları kontrol etmekte kendine daha çok güvenecektir (Rohmani ve Andriani, 2021; Ghufron, 2018).

Akademik öz yeterliliğin hemşirelik eğitime yansımaları

Akademik öz yeterlilik, öğrencilerin eğitimlerine devam etme niyetleri üzerinde önemli bir etkiye sahiptir (Cheng, Huang, Yang ve Chang, 2020; Hataway, 2016; Al-Baddareen, Ghaith ve Akour, 2015). Hemşirelik öğrencilerinin geç mezun olma veya mezun olamama gibi akademik başarısızlıklar yaşaması öğrenci için önemli bir sorundur (Bulfone ve diğerleri, 2011). Bu sorun sadece öğrenci için değil üniversite için de olumsuz etkiler oluşturmaktadır. Akademik başarısızlıklar yaşayan öğrenciler, üniversiteyi tercih etmek isteyen potansiyel öğrencilerin kontenjanlarını işgal etmektedir (Altbach, 2012). Hemşirelik öğrencilerinde akademik başarıyı artırmak için mevcut stratejilerden biri, öğrencinin eğitim hedeflerine

ulaşma becerisinin değerlendirildiği akademik öz yeterliliğinin geliştirilmesi ve uygulanmasıdır (Bulfone ve diğerleri, 2020; Honicke ve Broadbent, 2016). Yapılan araştırmalar, yüksek akademik öz yeterlilik düzeylerinin yüksek akademik başarı ile ilişkili olduğunu göstermektedir (Gürbüz, 2020; Turgut, 2018; Schneider ve Preckel, 2017). Bundan dolayı, hemşirelik lisans eğitiminde akademik öz yeterliliğin izlenmesi ve geliştirilmesi daha da önemli hale gelmektedir (Bulfone ve diğerleri, 2020).

2.2. Bireysel Sorumluluk

Sorumluluk TDK'ya göre "kişinin kendi davranışlarını veya kendi yetki alanına giren herhangi bir olayın sonuçlarını üstlenmesi" olarak tanımlanmaktadır (Türk Dil Kurumu Sözlüğü, Erişim tarihi:12.12.2022). İngilizce sözlüklerde ise "başa çıkmanın sizin göreviniz ya da işiniz olduğu şey" (Cambridge Sözlüğü, Erişim tarihi:12.12.2022) ve "uğraşılması veya ilgilenilmesi gereken bir görev" (Oxford Sözlüğü, Erişim tarihi:12.12.2022) olarak tanımlanmaktadır. Bazı yazarlara göre sorumluluk görevlerimizi yaparken benimsediğimiz kararlar ve alışkanlıkların sonuçlarıyla yaşamayı kabullenmektir (Doğan, 2015). Sorumluluk, çeşitli yaşam alanlarında (hastane, iş yeri, üniversite) bireyin ona verilen görevi yapabileceği en iyi şekilde tamamlamasıdır (Lickona, 2009: 45). Sorumluluk her zaman kişinin çevresine, ailesine ve arkadaşlarına karşı oluşmamaktadır. Kişinin kendine karşı olan sorumluluğu en önemli sorumluluktur (Doğan, 2022).

Özetle bireysel sorumluluk ilk olarak kendine karşı olan sorumluluklarının bilincinde olma, davranışları konusunda farkındalık ve kontrol sahibi olma, yapılan davranışın ve sonucunun yükümlülüğünü üstlenme konusunda istekli olma durumudur (Doğan, 2022). Bireyler kendi potansiyelinin farkında olmalı, hayatı üzerindeki kararları kendi başına alarak seçimlerinin sonucunda ortaya çıkabilecek başarı sevincini de başarısızlık hissini de kabul edebilmelidir (Yıldırım, 2016).

2.2.1. Sorumluluk sahibi bireyler

Toplumda bireylerin ilk olarak bireysel sorumluluk duygularının geliştirilmesi ve bu konuda istekli olmaları önemlidir (Hellison, 2011: 5). Çocuklukta kazanılmaya başlanan sorumluluk duygusu cinsiyet, yaş, içinde bulunduğu aile ortamı gibi faktörlerin de etkisiyle gelişen bir değerdir (Yavuzer, 2018: 107). Ebeveyn tutumları ve öğrencilere sunulan destek, yaş fark

etmeksizin akademik başarı, sosyal ve kişisel yeterlilik gibi konularda olumlu katkı sağlamaktadır (Ben-Tov ve Romi, 2019). Literatürdeki çalışmalar, ebeveyn tutumlarının akademik başarı ve bireysel sorumluluk üzerinde etkili olduğunu göstermektedir (Yılmaz Bodur ve Aktan, 2021; Ben-Tov ve Romi, 2019). Demokratik ebeveyn tutumları, öğrencinin kişisel sorumluluk düzeyini olumlu etkilerken, otoriter ve koruyucu ebeveyn tutumları ise olumsuz etkilemektedir (Yılmaz Bodur ve Aktan, 2021).

Bireysel sorumluluğun geliştirilmesinde çaba harcama, kendini yönlendirebilme, katılım önemli rol oynar (Hellison, 2011: 5). Sorumluluk sahibi bireyler davranışlarının sonuçlarını kabul eder, içinde buldukları topluma karşı aidiyet ve bağlılık hissederler, güven verirler (Doğan, 2015). Sorumluluk duygusu yüksek olan bireylerin farkındalıkları ve eylemlerinin sonuçlarını kabul etme potansiyelleri fazladır ve bu duygular bir süre sonra endişe, anksiyete ve hüznün gibi duyguları tetikleyebilmektedir (Doğan, 2022). Sorumluluk bilinci yüksek olan bireylerin kontrolcü ve mükemmeliyetçi olma durumu diğer bireylere göre daha olasıdır. Bu durum kontrol edilemez seviyelere gelirse Obsesif Kompulsif Bozukluğa kadar gidebilecek birçok senaryo sıralamak mümkündür (Doğan, 2022).

Bireysel sorumluluğu farklı alanlarda incelemek mümkündür. Sağlık alanında bireysel sorumluluk sahibi kişilerin sağlık ve hastalıklarla ilgili bilgi edinerek, alışkanlıklarını ve yaşam tarzını sağlıklı olabileceği şekilde düzenlemesi beklenmektedir (Gözlü, 2020). Eğitim alanında bireysel sorumluluk sahibi kişilerin ise devam ettiği okulun gerekliliklerini bilmesi, akademik hayatına önem vermesi, öğretmenleriyle iyi ilişkiler kurması beklenmektedir (Kaya ve Doğan, 2014).

2.2.2. Öğrencilerin bireysel sorumlulukları

Öğrenciler okula başladıklarında hiç bilmedikleri sorumluluklarla tanışır. Başarılı olabilmek ve takdir edilip kabul görmek için bu sorumlulukları yapmaya çalışırlar (Doğan, 2022). Yapılan bir çalışma akademik başarıyla sorumluluk arasında anlamlı bir ilişki olduğunu ortaya koymaktadır (Doğan, 2022). Başarı düzeyi yüksek olan öğrencilerin her koşul ve durumda sorumluluk alarak görevlerini tamamladıkları belirtilirken, orta düzeyde olanların ilgilendikleri konularda sorumluluk aldığı, başarı düzeyi düşük öğrencilerin ise belli konularda sorumluluk aldıkları ve bu sorumluluklarını onlara hatırlatmak, bilgilendirmek ve cesaretlendirmek gerektiği belirlenmiştir (Taşdemir ve Dağıstan, 2014).

Sorumluluk, hemşirelik mesleğinin en önemli öğelerinden biridir ve hemşirelik öğrencilerinin temel yeterliliklerinin yarısını oluşturur (Shahriari, Mohammadi, Abbaszadeh ve Bahrami, 2013; Hsu ve Hsieh, 2009). Beraberinde mesleki hedeflere ulaşma, mesleki olarak kendini sürekli yenileyerek güncel kalabilme, kaliteli hizmet sunarak hasta bakımı ve iyileşmeyi destekleme ve bireysel yeterlilikleri geliştirerek mesleki becerileri arttırmayı destekler (Ghasemi ve diğerleri, 2019).

2.3. Mesleki Uygulamaya Hazır Oluşluk

2.3.1. Hazır oluşluk kavramı

“Hazır ol- ” kelimesinden türeyen “hazır oluşluk” kavramının Türk Dil Kurumu (TDK) Sözlüğü’nde birebir anlamı olmamakla birlikte sözlükte hazır olmak “hazır durumda bulunmak” olarak tanımlanmaktadır (Türk Dil Kurumu Sözlüğü, Erişim tarihi:12.12.2022). İngilizce sözlüklerde ise hazır oluşluk “bir şey için hazırlıklı olma durumu” (Oxford Sözlüğü, Erişim tarihi:12.12.2022) ve “bir şeyi yapmaya istekli olma durumu” (Cambridge Sözlüğü, Erişim tarihi:12.12.2022) olarak tanımlanmaktadır. Hemşirelikte hazır oluşluk kavramı hemşirelik uygulamalarının temellerini, hemşirelik rollerini ve iletişim, eleştirel düşünme ve teoriyi pratiğe geçirebilme gibi genel becerileri içermektedir (Cantlay ve diğerleri, 2017).

2.3.2. Mesleki uygulamaya hazır oluşluk

Hemşirelik sağlık alanında çalışanların yarısından fazlasını barındıran oldukça büyük bir meslek grubudur (WHO, 2020). 2018 yılında 5,9 milyona gerileyen hemşire açığı, nüfusun hızlı artışı karşısında hala önemli bir sorun olmaya devam etmektedir. Dünya Sağlık Örgütü’nün öngörüsüne göre, 2030 yılına kadar tüm ülkelerdeki hemşire eksikliğini gidermek için 36 milyon hemşire istihdamı gerekmektedir. (WHO, 2020).

Yeni mezun hemşireler sağlık kuruluşları için büyük önem arz etmekle birlikte artarak devam eden hemşire işgücü krizinin ortasında yeni mezunları bir organizasyon içinde tutmanın önemi daha da ortaya çıkmaktadır (Labrague ve de los Santos, 2022). Klinik uygulamaya geçişin hızlı ve sağlıklı olmasının önemini artıran sebepler arasında işgücü yetersizliği, mali kısıtlamalar, kompleks sağlık kuruluşları, bilgi ve teknolojiye hızlı

ilerleme, hasta ve hasta yakınlarının artan hassasiyeti ve hemşirelerin sürekli genişleyen rolleri sıralanabilmektedir (Wolff ve diğerleri, 2010).

Öğrenci hemşirelikten profesyonel hemşireliğe geçişte beklentiler ve sorumlulukların artmasıyla birlikte kendinden şüphe duyma ve özgüven eksikliği gibi duygular ortaya çıkabilmektedir (Christensen ve diğerleri, 2016). Eğitim ortamından klinik uygulamaya geçişte ortaya çıkan bu duyguların neticesinde stres, işe geç gelme, iş doyumunda azalma ve gerçeklik şoku görülebilmektedir (Çiriş Yıldız, 2019). Gerçeklik şoku memnuniyetsizlik, işten ayrılma ve buna bağlı olarak personel devir hızı artışına neden olmaktadır (Çiriş Yıldız, 2019).

2.3.3. Mesleki uygulamaya hazır oluşluğun geliştirilmesi

Hemşirelik öğrencilerinin mesleğe geçiş aşamasında yetersiz ya da eksik olan yönlerinin belirlenerek geliştirilebilmesi için mesleki hazır oluşluk algılarının değerlendirilmesi önemlidir (Edward, Ousey, Playle ve Giandinoto, 2017). Hazır oluşluk algısının geliştirilmesinde öğrenciler, eğiticiler ve idarecilere sorumluluklar düşmektedir (Kuleyin, 2021).

Hemşireliğin eğitim aşamasında kanıta dayalı uygulamalar yapma, eleştirel düşünme yeteneği kazandırma ve klinik uygulamalara hazırlama mesleki uygulamaya hazır oluşluğun gelişimine katkı sağlamaktadır (Edward ve diğerleri, 2017; Lea ve Cruickshank, 2015). Klinik uygulamalara çıkan öğrenci hemşirelerin hazır oluşluk düzeylerini değerlendirme ve geliştirme aşamasında etkili olan bir diğer grup ise yönetici hemşirelerdir (Edward ve diğerleri, 2017). Bu konuyla ilgili yapılan bir çalışma eğiticiler ve yönetici hemşirelerin teorik eğitim ve uygulama arasındaki farkı en aza indirmek için iş birliğine önem vermesi gerektiğini ifade etmektedir (Numminen ve diğerleri, 2014).

3. GEREÇ VE YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Tasarımı

Araştırma, hemşirelik öğrencilerinin akademik öz yeterlilik, bireysel sorumluluk ve mesleki uygulamaya hazır oluşluk düzeylerini belirlemek ve bu parametrelerin eşzamanlı olarak gruplar arasında farklılık oluşturup oluşturmadığını incelemek amacıyla tanımlayıcı ve korelasyonel tasarım ile gerçekleştirilmiştir.

3.2. Araştırmanın Yapıldığı Yer ve Özellikleri

Araştırma, Ankara Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü'nde yapılmıştır. Öğrenciler hemşirelik mesleğine ilişkin teorik ve uygulamalı derslerin yanı sıra temel bilimlerden de dersler almakta ve ilk sınıftan itibaren laboratuvar ve klinik uygulamaya başlamaktadır. Laboratuvarlarda yüksek gerçeklikli simülör, orta gerçeklikli simülör, hasta yatağı bulunmakta ve uygulamalara yönelik vaka tartışmaları yapılmaktadır. Mesleki derslerin uygulamaları derslerin içeriğine göre hastanelerde, aile sağlığı ve toplum sağlığı merkezlerinde, çocuk yuvalarında, okul, işyeri ve huzurevlerinde yapılmaktadır. Öğrencilerin mezuniyet sonrası mesleki yaşama adaptasyonunu kolaylaştırmak ve bakım kalitesini artırmak amacıyla son sınıfta hemşirelik meslek dersleri uygulaması dersleri (intörnlük uygulaması) bulunmaktadır.

3.3. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü'nde öğrenim gören öğrenciler oluşturmuştur. Bölümde 2022-2023 Eğitim-Öğretim yılı kayıtlarına göre toplam 980 öğrenci bulunmaktadır. Araştırmada evrenin tamamına ulaşılması hedeflenmiş ve dahil edilme kriterlerine uyan tüm öğrenciler araştırmaya davet edilmiştir. 108 öğrenciden geri dönüş alınmadığı, 24 öğrenci yabancı uyruklu olduğu, 8 öğrenci veri toplama araçlarını eksik doldurduğu, 6 öğrenci katılmak istemediğini beyan ettiği ve 2 öğrenci hastalık raporunu ilettiği için araştırma dışında bırakılmıştır. Araştırma, 832 öğrenci ile tamamlanmıştır. Araştırmaya katılım oranı %84.89'dur.

Araştırmaya dahil edilme kriterleri; hemşirelik öğrencisi olma ve araştırmaya katılmayı kabul etmedir. Dışlama kriterleri; yabancı uyruklu öğrenci olma ve araştırmaya katılmayı engelleyecek bir hastalığın olmasıdır. Çıkarılma kriteri veri toplama araçlarının eksik/hatalı doldurulmasıdır.

3.4. Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından hazırlanan “Tanımlayıcı Bilgi Formu (EK-1)”, “Casey-Fink Uygulamaya Hazıroluşluk Ölçeği (EK-2)”, “Hemşirelik Öğrencileri Akademik Öz Yeterlilik Ölçeği (EK-3)” ve “Öğrenci Bireysel Sorumluluk Ölçeği-10 (EK-4)” kullanılmıştır.

3.4.1. Tanımlayıcı Bilgi Formu

Araştırmacılar tarafından literatür (Cengiz ve diğerleri, 2021; Kuleyin, 2021) bilgilerine göre hazırlanan form; sınıf, yaş, cinsiyet, çalışma durumu, gelir durumu, not ortalaması ve okuduğu bölümden memnuniyet gibi özellikleri belirlemeye yönelik dokuz sorudan oluşmaktadır.

3.4.2. Casey-Fink Uygulamaya Hazıroluşluk Ölçeği (CFUHÖ)

Ölçek hemşirelik öğrencilerinin mesleki uygulamaya hazır oluşluk düzeyini değerlendirmek için Casey ve Fink tarafından 2011 yılında geliştirilmiştir. Ölçeğin Türkçe geçerlilik güvenirliği Kuleyin tarafından 2021 yılında yapılmış ve Cronbach alfa değeri 0,88 olarak bulunmuştur. Orijinal ölçek 20 madde ve dört alt boyuttan oluşmaktadır. Casey-Fink Uygulamaya Hazıroluşluk Ölçeği'nin Türkçe formu 15 madde ve tek alt boyutludur. Ölçek dördümlü Likert tipte (1=kesinlikle katılmıyorum, 2=katılmıyorum, 3=katılıyorum ve 4=kesinlikle katılıyorum) olup, ölçeğin puanlamasında belirli bir kesim noktası bulunmamaktadır. Ölçekten alınabilecek minimum puan 15, maksimum puan 60'tır. Ölçekten alınan puan arttıkça öğrencilerin uygulamaya hazır oluşluk düzeyleri artmaktadır. Bu araştırmada Cronbach alpha katsayısı 0,88 olarak bulunmuştur.

3.4.3. Hemşirelik Öğrencileri Akademik Öz Yeterlilik Ölçeği (HÖAÖYÖ)

Ölçek lisans düzeyindeki hemşirelik öğrencilerinin akademik öz yeterlilik düzeylerini belirlemek için Bulfone ve diğerleri (2020) tarafından geliştirilmiştir. Türkçe geçerlik-güvenirlilik çalışması Aktay tarafından 2021 yılında yapılmış ve Cronbach alpha değeri 0,82 olarak bulunmuştur. Ölçek dört alt boyut ve toplam 14 maddeden oluşmaktadır. Ölçek içsel duygu yönetimi (Madde 1-3), otokontrol/ otomatik kontrollü davranış (Madde 4-7), dışsal duygu yönetimi (Madde 8-11) ve sosyallik (Madde 12-14) alt boyutlarını içermektedir. Ölçek 5'li Likert tiptedir (1 = kendime hiç güvenmiyorum, 5 = kendime çok güveniyorum). Ölçekten alınabilecek minimum puan 14, maksimum puan 70'tir. Ölçekten alınan puan arttıkça akademik öz yeterlilik artmaktadır. Bu çalışmada Cronbach alpha değeri 0,85 olarak bulunmuştur.

3.4.4. Öğrenci Bireysel Sorumluluk Ölçeği-10 (ÖBSÖ-10)

Ölçek öğrencilerin akademik ve sosyal durumlarla ilgili bireysel sorumluluğunu ölçmek için Singg ve Ader tarafından 2001 yılında geliştirilmiştir. Ölçeğin Türkçe geçerlik-güvenirlilik çalışması Doğan tarafından 2015 yılında yapılmış ve Cronbach alpha değeri 0,63 olarak bulunmuştur. Ölçek tek boyutlu ve toplam 10 maddeden oluşmaktadır. Ölçekte, her madde için "1= aynı ben" ile "4= benle alakası yok" arasında değişen 4'lü likert derecelemesine benzer seçenekler bulunmaktadır. Ölçeğin ters puanlanan maddeleri bulunmaktadır (3., 4., 6. ve 9. Maddeler). Ölçekten alınabilecek minimum puan 10, maksimum puan 40'tır. Bu çalışmada Cronbach alpha değeri 0,72 olarak bulunmuştur.

3.5. Verilerin Toplanması

Araştırmanın verileri, Kasım 2022- Ocak 2023 tarihleri arasında yüz yüze toplanmıştır. Araştırmaya kurumdan yazılı izin ve Etik Komisyondan onay aldıktan sonra başlanmıştır. Veri toplama araçları uygulanmadan önce dersin sorumlu öğretim elemanları ile görüşülerek araştırma hakkında bilgi verilmiştir. Öğrencilere araştırmacı tarafından araştırmanın amacı açıklanmış ve çalışmaya katılmaya gönüllü olan öğrencilerden bilgilendirilmiş gönüllü onam formu alınmıştır. Her bir öğrenciye veri toplama formları okul ortamında ders sonrasında kapalı bir zarf içerisinde verilmiş ve doldurulan formlar kapalı zarf içinde aynı gün tekrar geri alınmıştır. Ulaşılamayan öğrencilerin sınıflarına bir hafta sonra tekrar

gidilerek ulaşılmaya çalışılmıştır. Veri toplama araçlarının uygulanması yaklaşık 15-20 sürmüştür.

3.6. Verilerin Değerlendirilmesi

Araştırmada elde edilen veriler bilgisayar ortamında IBM SPSS (Statistical Package for Social Sciences) 25.0 paket programında değerlendirilmiştir. Hemşirelik ğrencilerinin sosyodemografik özellikleri bağımsız değişkenler; Casey-Fink Uygulamaya Hazır Oluşluk leği, Hemşirelik ğrencileri Akademik z Yeterlilik leği ve ğrenci Bireysel Sorumluluk leği-10'un ortalama puanları ise bağımlı değişkenlerdir. Tanımlayıcı istatistikler sayı, yüzde, ortalama±standart sapma olarak sunulmuştur. Verilerin normal dağılıma uygunluğu arpıklık ve basıklık değerleri (± 2) ile değerlendirilmiştir. Birden fazla bağımlı değişkenin bağımsız bir değişkenin grupları arasında herhangi bir farklılık oluşturup oluşturmadığını belirlemek için çok değişkenli varyans analizi (tek yönlü MANOVA) kullanılmıştır. Bu testi uygulamak için gerekli varsayımlar arasında yer alan normallik, doğrusallık, tek ve çok değişkenli aykırı değerler, varyans-kovaryans matrisleri homojenliği ve çoklu doğrusallık kontrol edilmiş ve ciddi bir ihlal tespit edilmemiştir. Ayrıca, anlamlı farklılaşmanın kaynağını belirlemek için Tukey HSD testi uygulanmıştır. Anlamlılık düzeyi $p < 0,05$ kabul edilmiştir.

3.7. Araştırmanın Etik Boyutu

Araştırmanın etik açıdan uygunluğunun değerlendirilmesi için Gazi Üniversitesi Etik Komisyonu'ndan etik kurul onayı (EK-8) ve ilgili fakltenen kurum izni (EK-9) alınmıştır. Hemşirelik ğrencilerine bilgilendirilmiş gönüllü onam okunduktan sonra araştırmaya katılmaya gönüllü olan öğrencilerin yazılı ve sözel onamları alınmıştır (EK-10). Veri toplama aracı doldurulduktan sonra gelen veriler anonim olarak kalmış ve kilitli bir dolapta saklanmıştır.

4. BULGULAR

Bu bölümde araştırmadan elde edilen bulgular aşağıdaki başlıklar altında sunulmuştur:

4.1. Öğrencilerin Tanımlayıcı Özelliklerine İlişkin Bulgular

4.2. Öğrencilerin Hemşirelik Öğrencileri Akademik Öz Yeterlilik Ölçeği, Öğrenci Bireysel Sorumluluk Ölçeği-10 ve Casey-Fink Uygulamaya Hazıroluşluk Ölçeği'ne İlişkin Bulgular

4.3. Öğrencilerin Tanıtıcı Özelliklerine Göre Akademik Öz Yeterlilik, Bireysel Sorumluluk ve Uygulamaya Hazır Oluşluk Düzeylerinin MANOVA ile İncelenmesi

4.1. Öğrencilerin Tanımlayıcı Özelliklerine İlişkin Bulgular

Çizelge 4.1. Öğrencilerin tanıtıcı özellikleri (n=832)

Tanıtıcı özellikler	n	%
Sınıf		
1. Sınıf	204	24,5
2. Sınıf	205	24,6
3. Sınıf	205	24,6
4. Sınıf	218	26,3
Cinsiyet		
Kadın	715	85,9
Erkek	117	14,1
Gelir düzeyi		
Gelir giderden az	108	13,0
Gelir gidere denk	679	81,6
Gelir giderden fazla	45	5,4
Çalışma durumu		
Çalışıyor	42	5,0
Çalışmıyor	790	95,0
Hemşirelik bölümü okumaktan memnuniyet		
Evet	568	68,3
Hayır	264	31,7
Mezuniyet sonrası hemşirelik yapmayı isteme		
Evet	634	76,2
Hayır	198	23,8
Mesleğine hazır olmak için yapılan uygulamalar*		
Laboratuvar uygulamaları	799	96,0
Klinik/saha uygulamaları	642	77,2
Bakım planı geliştirme	630	75,7
Vaka tartışması	629	75,6
Akademik başarı (n= 628) **		
Düşük (AGNO: 1,70-2,49)	64	10,2
Orta (AGNO: 2,50-2,99)	222	35,4
Yüksek (AGNO: 3,00-3,96)	342	54,5

* Birden fazla seçenek işaretlenmiştir.

** Birinci sınıf öğrencilerin not ortalaması elde edilememiştir.

AGNO: Akademik Genel Not Ortalaması

Çizelge 4.1’de araştırmaya katılan öğrencilerin sosyodemografik özellikleri yer almaktadır. Öğrencilerin yaş ortalaması $20,57 \pm 1,72$ olup, %85,9’ünün kadın, %24,5’unun birinci sınıf, %95’inin çalışmadığı, %81,6’sının gelirinin giderine denk olduğu belirlenmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerin %54,7’sinin akademik başarısının yüksek, %68,3’ünün hemşirelik bölümü okumaktan memnun olduğu, %76,2’sinin mezun olduktan sonra hemşirelik yapmak istediği saptanmıştır. Öğrenciler mesleğe hazır olmak için en fazla laboratuvar uygulamaları (%96,0) yaptıklarını belirtmiştir.

4.2. Öğrencilerin Hemşirelik Öğrencileri Akademik Öz Yeterlilik Ölçeği, Öğrenci Bireysel Sorumluluk Ölçeği-10 ve Casey-Fink Uygulamaya Hazıroluşluk Ölçeği’ne İlişkin Bulgular

Çizelge 4.2. Hemşirelik Öğrencileri Akademik Öz Yeterlilik Ölçeği, Öğrenci Bireysel Sorumluluk Ölçeği-10 ve Casey-Fink Uygulamaya Hazıroluşluk Ölçeği ortalama puanları

Ölçekler	Ort.	SS	Min.	Maks.
Hemşirelik Öğrencileri Akademik Öz Yeterlilik Ölçeği ve alt boyutları				
İçsel duygu yönetimi	10,47	2,34	3,00	15,00
Otokontrol davranış	14,72	2,82	4,00	20,00
Dışsal duygu yönetimi	13,10	3,29	4,00	20,00
Sosyallik	12,02	2,13	3,00	15,00
Hemşirelik Öğrencileri Akademik Öz Yeterlilik Ölçeği	50,25	7,76	14,00	70,00
Öğrenci Bireysel Sorumluluk Ölçeği	31,45	4,96	10,00	40,00
Casey-Fink Uygulamaya Hazıroluşluk Ölçeği	44,67	7,51	16,00	60,00

Çizelge 4.2’de Hemşirelik Öğrencileri Akademik Öz Yeterlilik Ölçeği ve alt boyutları, Öğrenci Bireysel Sorumluluk Ölçeği-10 ve Casey-Fink Uygulamaya Hazıroluşluk Ölçeği ortalama puanları verilmiştir. Hemşirelik Öğrencileri Akademik Öz Yeterlilik Ölçeği alt boyutlarından içsel duygu yönetimi alt boyutu ortalama puanı $10,47 \pm 2,34$, otokontrol davranış alt boyut ortalama puanı $14,72 \pm 2,82$, dışsal duygu yönetimi alt boyut ortalama puanı $13,1 \pm 3,29$, sosyallik alt boyut ortalama puanı $12,02 \pm 2,13$ ’dür. Öğrencilerin HÖAÖYÖ ortalama puanının $50,25 \pm 7,76$, ÖBSÖ-10 ortalama puanının $31,45 \pm 4,96$, CFUHO ortalama puanının $44,67 \pm 7,51$ olduğu bulunmuştur.

Çizelge 4.3. Öğrencilerin tanıtıcı özelliklerine göre akademik öz yeterlilik, bireysel sorumluluk ve uygulamaya hazır oluşluk düzeylerinin MANOVA ile incelenmesi

Tanıtıcı özellikler	HÖAÖYÖ	ÖBSÖ	CFUHÖ	λ	F	p
	Ort. $\pm$ SS	Ort. $\pm$ SS	Ort. $\pm$ SS			
Sınıf						
1. Sınıf	48,84 $\pm$ 8,12 ^a	30,95 $\pm$ 5,10 ^a	43,59 $\pm$ 7,68 ^a	0,910	8,825	<0,001
2. Sınıf	49,00 $\pm$ 7,11 ^a	30,40 $\pm$ 4,80 ^a	44,86 $\pm$ 7,08 ^{a,b}			
3. Sınıf	49,83 $\pm$ 8,04 ^a	30,91 $\pm$ 4,92 ^a	44,13 $\pm$ 7,74 ^{a,b}			
4. Sınıf	53,12 $\pm$ 6,96 ^b	33,40 $\pm$ 4,47 ^b	46,00 $\pm$ 7,35 ^b			
Cinsiyet						
Kadın	49,80 $\pm$ 7,52 ^a	31,67 $\pm$ 4,83 ^a	44,38 $\pm$ 7,29 ^a	0,953	13,727	<0,001
Erkek	52,94 $\pm$ 8,58 ^b	30,11 $\pm$ 5,51 ^b	46,43 $\pm$ 8,53 ^b			
Gelir düzeyi						
Gelir giderden az	50,61 $\pm$ 9,88	31,10 $\pm$ 5,39	44,32 $\pm$ 8,90	0,995	0,752	0,608
Gelir gidere denk	50,11 $\pm$ 7,38	31,47 $\pm$ 4,89	44,61 $\pm$ 7,32			
Gelir giderden fazla	51,40 $\pm$ 7,57	31,93 $\pm$ 4,91	46,42 $\pm$ 6,51			
Hemşirelik bölümü okumaktan memnuniyet						
Evet	51,06 $\pm$ 7,30 ^a	32,44 $\pm$ 4,81 ^a	45,92 $\pm$ 7,02 ^a	0,882	37,065	<0,001
Hayır	48,49 $\pm$ 8,39 ^b	29,32 $\pm$ 4,60 ^b	41,97 $\pm$ 7,81 ^b			
Mezuniyet sonrası hemşirelik yapmayı isteme						
Evet	50,71 $\pm$ 7,23 ^a	32,03 $\pm$ 4,80 ^a	45,36 $\pm$ 7,10 ^a	0,943	16,07	<0,001
Hayır	48,76 $\pm$ 9,09 ^b	29,60 $\pm$ 5,02 ^b	42,46 $\pm$ 8,31 ^b			
Mesleğine hazır olmak için yapılan uygulamalar						
Laboratuvarda uygulama						
Evet	50,33 $\pm$ 7,55	31,53 $\pm$ 4,92	44,78 $\pm$ 7,37	0,991	2,581	0,057
Hayır	48,09 $\pm$ 11,66	29,54 $\pm$ 5,61	42,06 $\pm$ 10,10			
Klinik/saha uygulaması						
Evet	50,63 $\pm$ 7,65 ^a	31,06 $\pm$ 4,90	45,04 $\pm$ 7,49 ^a	0,989	3,118	0,025
Hayır	48,94 $\pm$ 7,97 ^b	31,56 $\pm$ 5,14	43,40 $\pm$ 7,43 ^b			
Bakım planı geliştirme						
Evet	50,67 $\pm$ 7,72 ^a	31,57 $\pm$ 4,93	45,14 $\pm$ 7,46 ^a	0,986	3,999	0,008
Hayır	48,92 $\pm$ 7,72 ^b	31,08 $\pm$ 5,04	43,21 $\pm$ 7,49 ^b			
Vaka tartışması						
Evet	50,81 $\pm$ 7,65 ^a	31,73 $\pm$ 4,88 ^a	45,24 $\pm$ 7,46 ^a	0,974	7,309	<0,001
Hayır	48,49 $\pm$ 7,81 ^b	30,58 $\pm$ 5,10 ^b	42,90 $\pm$ 7,39 ^b			
Akademik başarı (n= 628)						
Düşük/Orta	50,27 $\pm$ 7,91	30,31 $\pm$ 5,03 ^a	44,50 $\pm$ 7,87	0,940	13,264	<0,001
Yüksek	51,07 $\pm$ 7,29	32,70 $\pm$ 4,53 ^b	45,46 $\pm$ 7,01			

(λ)= Wilks Lambda, F= Tek yönlü MANOVA

Ort.= Ortalama, SS= Standart Sapma

^{a,b} Her bir sütundaki farklı harfler istatistiksel olarak anlamlı grupları göstermektedir.

Tek yönlü MANOVA testi sonuçları öğrencilerin sınıf düzeylerine bağlı olarak akademik öz yeterlilik, bireysel sorumluluk ve mesleki uygulamaya hazır oluşluk düzeylerinin önemli ölçüde farklılaştığını ortaya koymuştur (Wilks $L(\lambda)$ = 0,910; $F = 8,825$; $p < 0,001$). Tukey HSD testi sonuçlarına göre dördüncü sınıf öğrencilerinin akademik öz yeterlilik ve bireysel sorumluluk düzeylerinin diğer sınıflardaki öğrencilere göre anlamlı olarak yüksek, birinci sınıf öğrencilerinin mesleki uygulamaya hazır oluşluk düzeylerinin dördüncü sınıf öğrencilerine göre anlamlı olarak düşük olduğu bulunmuştur ($p < 0,001$).

Tek yönlü MANOVA testi sonuçları cinsiyete göre öğrencilerin akademik öz yeterlilik, bireysel sorumluluk ve mesleki uygulamaya hazır oluşluk düzeylerinin önemli ölçüde farklılaştığını ortaya koymuştur (Wilks $L(\lambda)$ = 0,953; $F = 13,727$; $p < 0,001$). Erkek öğrencilerde akademik öz yeterlilik ve mesleki uygulamaya hazır oluşluk düzeyinin, kız öğrencilerde bireysel sorumluluk düzeyinin daha yüksek olduğu belirlenmiştir ($p < 0,001$).

Tek yönlü MANOVA testi hemşirelik bölümü okumaktan memnuniyet (Wilks $L(\lambda)$ = 0,882; $F = 37,065$; $p < 0,001$) ve mezuniyet sonrası hemşirelik yapmayı isteme durumlarına (Wilks $L(\lambda)$ = 0,943; $F = 16,807$; $p < 0,001$) göre akademik öz yeterlilik, bireysel sorumluluk ve mesleki uygulamaya hazır oluşluk düzeylerinin önemli ölçüde farklılaştığını ortaya koymuştur. Buna göre, hemşirelik bölümü okumaktan memnun olan ve mezuniyet sonrası hemşirelik yapmayı isteyen öğrencilerde akademik öz yeterlilik, bireysel sorumluluk ve mesleki uygulamaya hazır oluşluk düzeylerinin daha yüksek olduğu bulunmuştur ($p < 0,001$).

Mesleğe hazır olmak için yapılan uygulamalara göre öğrencilerin akademik öz yeterlilik, bireysel sorumluluk ve mesleki uygulamaya hazır oluşluk düzeylerinin önemli ölçüde farklılaştığı belirlenmiştir. Buna göre, klinik/saha uygulaması yapan (Wilks $L(\lambda)$ = 0,989; $F = 3,118$; $p < 0,001$), bakım planı geliştiren (Wilks $L(\lambda)$ = 0,986; $F = 3,999$; $p = 0,008$) ve vaka tartışmasına katılan (Wilks $L(\lambda)$ = 0,974; $F = 7,309$; $p < 0,001$) öğrencilerin akademik öz yeterlilik, bireysel sorumluluk ve mesleki uygulamaya hazır oluşluk düzeylerinin daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Tek yönlü MANOVA testi sonuçları akademik başarıya göre öğrencilerin akademik öz yeterlilik, bireysel sorumluluk ve mesleki uygulamaya hazır oluşluk düzeylerinin önemli ölçüde farklılaştığını ortaya koymuştur (Wilks $L(\lambda)$ = 0,943; $F = 13,268$; $p < 0,001$).

Akademik başarısı yüksek olan öğrencilerde akademik öz yeterlilik ve mesleki uygulamaya hazır oluşluk düzeyinin, kadınlarda bireysel sorumluluk düzeyinin daha yüksek olduğu belirlenmiştir ($p < 0,001$).

5. TARTIŞMA

Sağlık sistemindeki hizmet talebi artışı ve sağlık hizmetleri ihtiyaçlarının daha çeşitli ve karmaşık olması örgütsel anlamda aktif rol oynayabilen ve yetkin sağlık profesyonellerine olan ihtiyacı artırmakta, aynı zamanda yeni mezun hemşirelerin çalışma alanlarına hızlıca adapte olmalarını ve deneyimlerini aktarmalarını gerektirmektedir (Ayaz-Alkaya ve Terzi, 2021; Arrigoni ve diğerleri, 2017). Bu deneyimi kazandırabilmek için lisans eğitim programlarında klinik uygulamaların olması öğrencilerin mesleki uygulamaya hazır oluşluklarını desteklemektedir (Uğur ve diğerleri, 2020). Bu çalışmada öğrencilerin mesleki uygulamaya hazır oluşluk düzeylerinin orta seviyede olduğu bulunmuştur. Hemşirelik öğrencileriyle yapılan çalışmalarda öğrencilerin mesleki uygulamaya hazır oluşluk düzeylerinin orta seviyede (Kuleyin, 2021; Uğur ve diğerleri, 2020), ortalamanın üzerinde (Özkan, 2022; Tarhan, 2020) ve yüksek olduğunu (Nweke, Abazie, Adetunji ve Okwuikpo, 2021) gösteren çalışmalar mevcuttur. Bu farklılığın öğrencilerden, öğretim elemanlarından ve klinik uygulama programındaki değişikliklerden kaynaklanabileceği düşünülmektedir. Bu çalışmada öğrencilerin mesleki uygulamaya hazır oluşluklarının orta seviyede olması COVID-19 pandemisinin getirdiği kısıtlamalar nedeniyle öğrencilerin hemşirelik eğitimi süresince pek çok teorik ders ve klinik uygulamayı uzaktan eğitim ile yapmaları ile açıklanabilir. Yapılan bir çalışmada da COVID-19 pandemisi sırasında uygulanan kısıtlamaların klinik uygulamaları olanaksız hale getirdiği, öğrencilerin hastalarla iletişimini sınırladığı için öğrencilerin uygulamalara uyum sağlamalarının daha da zorlaştığı sonucuna ulaşılmıştır (Crismon, Mansfield, Hiatt, Christensen ve Cloyes, 2021). Bu nedenle, mezuniyet sonrası profesyonel olarak mesleğin sorumluluklarının en iyi şekilde yerine getirilmesi için lisans eğitiminde öğrencilerin mesleki uygulamaya hazır oluşluk düzeylerinin iyileştirilmesi gerekmektedir.

Hemşirelik öğrencilerinin lisans eğitimi boyunca elde ettikleri öz yeterlilik algısı mesleki yeterliliklerini geliştirerek mesleğe geçiş sürecinde kolaylık sağlayacak ve mesleki uygulamaya hazır oluşluklarını destekleyecektir (Özkan, 2022). Hemşirelik öğrencileri için akademik öz yeterlilik, akademik başarıyı desteklemede de oldukça önemli bir kavramdır (Aktay, 2021). Aynı zamanda, öğrencilerin zor görevlerden kaçınmak yerine üstesinden gelebileceğine olan inancını destekleyen, stres ve depresyon eğilimini azaltmada yardımcı olan bir stratejidir (Athira, Kaviyabala, Sayujya, Thakur Varsh ve Buvaneswari, 2017). Bu çalışmada öğrencilerin hemşirelik öğrencilerinin ortalamanın üzerinde akademik öz

yeterliliğe sahip olduğu belirlenmiştir. Literatürde de benzer şekilde, öğrencilerin akademik öz yeterlilik düzeylerinin ortalamasının üzerinde (Yao, 2021) ve orta düzeyde olduğu (El-Sayed ve diğerleri, 2021; Hwang ve Oh, 2021; Turgut, 2018; Özvurmaz ve Mandıracıoğlu, 2018) ortaya çıkarılmıştır. Akademik öz yeterlilik istikrar ile ilişkilidir (Charlton, 2022; Hwang ve Oh, 2021; Kopp, 2019). Yapılan çalışmalar, öğrenci devamlılığını desteklemek için akademik öz yeterliliğin ölçülmesinin önemini vurgulamıştır (Mitchell ve diğerleri, 2019; Drago, Rheinheimer ve Detweiler, 2018). Hemşirelik dördüncü sınıf öğrencileri ile yapılan bir çalışmada, intörn programındaki öğrencilerin mesleki uygulamaya hazır oluşluklarının fazla olduğu, klasik programdaki öğrencilerin öz yeterliliklerinin ve hazır oluşluklarının düşük olduğu belirlenmiştir (Eraydın, 2021). Hemşirelikte verilen teorik ve uygulamalı eğitimin intörn programında geliştirilmesi öğrencilerin hemşireliğe motivasyonunu ve sorumluluk bilincini artırabilmektedir (Ayaz-Alkaya ve Terzi, 2021).

Bireysel sorumluluk, kişinin yaptığı seçimlerin sonuçlarını kabul edebilmesini, hayatını şekillendiren kişinin kendisi olduğunu fark etmesini, aynı zamanda diğer bireylere karşı saygılı bir tutum sergilemeyi ifade etmektedir (Toprak, 2019). Öğrencilerin derslere olan ilgisi, yeni bilgiler öğrenmek ve okula gitmekten mutluluk duymaları da yine sorumluluk duygusuyla ilişkilidir (Yılmaz Bodur ve Aktan, 2021). Bu çalışmada hemşirelik öğrencilerinin bireysel sorumluluklarının iyi düzeyde olduğu belirlenmiştir. Yılmaz Bodur ve Aktan (2021)'un yaptığı çalışmada bireysel sorumluluk ile akademik motivasyon arasında pozitif ilişki olduğu, bireysel sorumluluk düzeyi arttıkça akademik motivasyonun arttığı saptanmıştır. Öğrencilerin motivasyonları ve öğrenme stratejileri öğrenmeye katılımları ile ilişkilidir, dolayısıyla motivasyonu yüksek olan öğrenciler öğrenme sürecine daha aktif katılırlar (Taşgın ve Coşkun, 2018). Tüm bu bilgiler göz önünde bulundurulduğunda, bireysel sorumluluğun akademik motivasyon ve akademik öz yeterlilik üzerinde etkisi olduğu söylenebilir.

Hemşirelik uygulamasına hazır oluşluk bilişsel, mesleki ve klinik yeteneklerin bir karışımı olarak kavramsallaştırılır ve bu yeteneklerin örtüşmesi, öğrencilerin hemşire rolünü üstlenmedeki öz yeterliliğini olumlu yönde etkilemektedir (Mirza ve diğerleri, 2019). Bu araştırmada hemşirelik bölümü okumaktan memnun olan ve mezuniyet sonrası hemşirelik yapmayı isteyen öğrencilerde akademik öz yeterlilik, bireysel sorumluluk ve mesleki uygulamaya hazır oluşluk düzeylerinin daha yüksek olduğu bulunmuştur. Benzer şekilde, hemşirelik bölümünü isteyerek tercih eden ve hemşirelik bölümü okumaktan memnun olan

öğrencilerin akademik öz yeterlilik seviyelerinin daha yüksek olduğunu gösteren bazı araştırmalar mevcuttur (Aktay, 2021; Turgut, 2018). Yüksek öz yeterliliğe sahip olan bireylerin başarıya ulaşmada daha kararlı oldukları, hemşirelik bölümünü isteyerek tercih eden öğrencilerin ise karşılaştıkları sorunlarla baş etmede daha kararlı oldukları belirtilmiştir (Özkan, 2022). Mesleği isteyerek seçen ve mesleğinden memnun olan öğrencilerin daha hazır olduğu ve istemeyenlere göre iki kat daha rahat uyum sağladığı belirtilmiştir (Uğur ve diğerleri, 2020). Hemşirelik bölümü okumaktan memnun olan ve mezuniyet sonrası hemşirelik yapmayı isteyen öğrencilerin akademik öz yeterlilik ve mesleki uygulamaya hazır oluşluklarının yüksek olması literatürle uyumlu olduğu bulunmuştur.

Teorik bilginin somutlaştırıldığı klinik uygulama alanlarının, hastalarla birebir iletişime geçilip öğrenmeyi kolaylaştırmada etkili olduğu belirtilmektedir (Thapa, Bhandari ve Pathak, 2021; ICN, 2020). Bu çalışmada klinik/saha uygulaması yapan, bakım planı geliştiren ve vaka tartışmasına katılan öğrencilerin akademik öz yeterlilik, bireysel sorumluluk ve mesleki uygulamaya hazır oluşluk düzeylerinin daha yüksek olduğu bulunmuştur. Özellikle hemşirelik eğitiminde teori ve uygulama bilgisini birleştirebilmek önemlidir, bu da sadece klinik ortamda sağlanabilir (Eraydın, 2021). Mesleki uygulamaya hazır oluşlukla ilgili bir çalışmada bakım planı geliştirenlerin uygulamaya hazır oluşluk düzeyleri daha yüksek bulunmuştur (Kuleyin, 2021). Öğrenciler hastalardan alınan anamnez öyküsünün yanı sıra hasta dosyalarındaki bilgileri de göz önünde bulundurarak bakım planı oluştururlar (Akansel ve Palloş, 2020). Yapılan araştırmalar klinik uygulamanın öğrencilerin klinik bilgi ve becerilerini, motivasyonlarını, sorumluluk duygularını, ekip çalışmasına uyumlarını ve mesleki yeterliliği artırdığını, özgüven ve iletişim becerilerine katkı sağladığını belirlemiştir (Karabulutlu, Turan ve Oruç, 2020; Turan, Tan ve Dayapoğlu, 2017; Arguvanli ve Özkan, 2016).

Araştırmada “sınıf” düzeyinin akademik öz yeterlilik, bireysel sorumluluk ve mesleki uygulamaya hazır oluşluk düzeylerini etkilediği ortaya konmuştur. Dördüncü sınıf öğrencilerinin akademik öz yeterlilik ve bireysel sorumluluk düzeylerinin diğer sınıflardaki öğrencilere göre anlamlı olarak yüksek, birinci sınıf öğrencilerinin mesleki uygulamaya hazır oluşluk düzeylerinin diğer öğrencilere göre anlamlı olarak düşük olduğu bulunmuştur. Benzer şekilde, literatürde akademik öz yeterliliğin sınıf düzeyiyle orantılı olarak arttığını gösteren çalışmalar bulunmaktadır (Turgut, 2018; Korucu ve Çınar, 2017; Koç ve Arslan, 2017; Palavan ve Açar, 2015). Hemşirelik öğrencilerinin artan sınıf düzeyiyle akademik

bilgi birikimi ve klinik uygulamalarda geçirilen vakit artacağı için öğrencilerin akademik öz yeterlilik inançları da artmaktadır (Turgut, 2018). Bu bulgulardan yola çıkarak öğrenim hayatının akademik öz yeterliliği desteklediği ve güçlendirdiği düşünülmektedir.

Araştırmada öğrencilerin akademik öz yeterlilik, bireysel sorumluluk ve mesleki uygulamaya hazır oluşluk düzeylerini etkileyen faktörlerden birinin “cinsiyet” olduğu bulunmuştur. Buna göre, erkeklerde akademik öz yeterlilik ve mesleki uygulamaya hazır oluşluk düzeyinin, kız öğrencilerde bireysel sorumluluk düzeyinin daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Literatürde erkeklerde akademik öz yeterlilik düzeyinin daha yüksek olduğu (Özurmaz ve Mandıracıoğlu, 2018; Hırlak, Taşlıyan, Fidan ve Güler, 2017; Güzel ve Oral, 2017), farklı olarak kız öğrencilerin daha yüksek akademik öz yeterlilik gösterdiği (Warshawski, 2022; Gürbüz, 2020) ve akademik öz yeterliliğin cinsiyet değişkenine göre farklılık yaratmadığı (Aktay, 2021; Turgut, 2018) çalışma bulguları da mevcuttur. Erkeklerde akademik öz yeterlilik düzeyinin yüksek olmasında erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre stres, kaygı, depresyon, korku gibi olumsuz duyguları daha az yaşamalarının etkili olduğu düşünülmektedir (Didin, Yavuz ve Gezgin Yazıcı, 2022; Safa ve diğerleri, 2021; Xiao ve diğerleri, 2020; Aylie, Mekonen ve Mekuria, 2020; Bashir ve diğerleri, 2020). Kız öğrencilerin bireysel sorumluluk düzeyinin daha yüksek olmasının sebebinin küçük yaşlardan itibaren yüklenen kadına özgü sorumluluklar olduğu söylenebilir. Çocukluktan itibaren bu görev bilinciyle büyüyen kız öğrencilerin bireysel sorumluluk duygusunun daha çok gelişmiş olması beklenen bir durumdur. Ailenin, erken yaşlardan itibaren çocukların karakter ve sorumluluk gelişimi üzerinde çok büyük bir etkisi bulunmaktadır (Yılmaz Bodur ve Aktan, 2021). Erkek öğrencilerin mesleki uygulamaya hazır oluşluk düzeylerinin daha yüksek olmasının erkeklerin toplumsal cinsiyet rollerinden kaynaklı daha fazla sorumluluk almaya ve daha özgüvenli olmaya teşvik edilmesi olabileceği düşünülmektedir. Ayrıca, erkeklerin cinsiyet stereotipleri nedeniyle daha az sayıda olmaları, hemşirelik mesleğinde daha fazla öne çıkabilmelerine ve dolayısıyla daha fazla fırsata sahip olmalarına neden olabilir.

Akademik öz yeterliliğin akademik başarı üzerinde olumlu etkisi olduğu, başka bir deyişle akademik öz yeterlilik inançlarının öğrenci başarısını anlamlı olarak yordadığı belirtilmektedir (Koca ve Dadandı, 2019). Bu çalışmada akademik başarısı yüksek olan öğrencilerde akademik öz yeterlilik ve mesleki uygulamaya hazır oluşluk düzeyinin daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Literatürde de benzer olarak not ortalaması yüksek olan

öğrencilerin akademik öz yeterliklerinin de yüksek olduğu (Gürbüz, 2020; Turgut, 2018) bulunmuştur. Bu çalışmada akademik öz yeterliliğin akademik başarı üzerinde etkisi olması öğrencilerin inançlarının akademik hayatlarına yansıdığını göstermesi açısından önemlidir. Mesleki uygulamaya hazır oluşluğu araştıran bir çalışmada akademik not ortalaması arttıkça mesleki uygulamaya hazır oluşluk düzeylerinin de arttığı belirlenmiştir (Kuleyin, 2021).

Araştırma sonucunda, hemşirelik öğrencilerinin akademik öz yeterlilik, bireysel sorumluluk ve mesleki uygulamaya hazır oluşluk düzeylerinin akademik başarı, cinsiyet, sınıf düzeyi, klinik uygulamalar ve okuduğu bölümden memnuniyet durumu gibi birçok değişkenden etkilendiği ortaya konulmuştur.

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

6.1. Sonuç

Hemşirelik öğrencilerinde akademik öz yeterlilik, bireysel sorumluluk ve mesleki uygulamaya hazır oluşluk düzeylerini belirlemek ve bu parametrelerin eşzamanlı olarak gruplar arasında farklılık oluşturup oluşturmadığını incelemek amacıyla yapılan bu çalışmadan elde edilen sonuçlar aşağıda yer almaktadır.

1. Araştırmada öğrencilerin mesleki uygulamaya hazır oluşluk düzeyleri orta seviyede bulunmuştur (Çizelge 4.2.).
2. Araştırmada hemşirelik öğrencilerinin ortalamanın üzerinde akademik öz yeterliliğe sahip olduğu belirlenmiştir (Çizelge 4.2.).
3. Hemşirelik öğrencilerinin bireysel sorumluluklarının iyi düzeyde olduğu belirlenmiştir (Çizelge 4.2.).
4. Tek yönlü MANOVA testi sonuçları öğrencilerin sınıf düzeyi, cinsiyet, hemşirelik bölümü okumaktan memnuniyet ve mezuniyet sonrası hemşirelik yapmayı isteme değişkenlerinin akademik öz yeterlilik, bireysel sorumluluk ve mesleki uygulamaya hazır oluşluk düzeylerini anlamlı olarak etkilediğini ortaya koymuştur (Çizelge 4.3.).
5. Mesleğe hazır olmak için klinik/saha uygulaması, bakım planı geliştirme ve vaka tartışması gibi uygulamaların öğrencilerin akademik öz yeterlilik, bireysel sorumluluk ve mesleki uygulamaya hazır oluşluk düzeylerini anlamlı olarak etkilediğini ortaya koymuştur (Çizelge 4.3.).
6. Tek yönlü MANOVA testi sonuçları akademik başarının öğrencilerde akademik öz yeterlilik, bireysel sorumluluk ve mesleki uygulamaya hazır oluşluk düzeylerini anlamlı olarak etkilediğini ortaya koymuştur (Çizelge 4.3.).

6.2. Öneriler

- Hemşirelik öğrencilerinde mesleki uygulamaya hazır oluşluk ve akademik öz yeterlilik düzeylerinin geliştirilmesine yönelik destekleyici eğitim programlarının hazırlanması ve uygulanması,
- Öğrencilere yönelik rehber hemşirelik ve mentörlük gibi kliniğe uyum sürecini kolaylaştıracak ve hemşirelik rolünün gelişimini destekleyici programlar hazırlanması,

- Mesleğe hazır olmak için yapılan uygulamaların (laboratuvar uygulamaları, bakım planı geliştirme, vaka tartışması ve simülasyon uygulamaları vb.) artırılması ve öğrencilerin katılımlarının teşvik edilmesi,
- Hemşirelik öğrencilerinin mezun olmadan önce mesleki uygulamaya hazır oluşuk düzeylerini değerlendirip artırmaya yönelik girişimlerde bulunulması,
- Akademik öz yeterliliği desteklemek için öğretim elemanlarının öğrencilerden beklentileri hakkında bilgi vermesi, öğrencilere olumlu geri bildirimde bulunması, öğrencilerle mümkün olduğunca iletişim kurulması,
- Hemşirelik öğrencilerinin akademik öz yeterlilik, bireysel sorumluluk ve mesleki uygulamaya hazır oluşuk düzeylerini geliştirmeye yönelik müdahale araştırmalarının planlanması önerilir.

KAYNAKLAR

- Akansel, N. ve Palloş, A., (2020). Hemşirelik Öğrencilerinin Bakım Planı Hazırlamada Yaşadıkları Güçlüklerin Kök Nedenlerinin İncelenmesi. *Acıbadem Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 11(2), 269-275.
- Aktay, G. (2021). *Hemşirelik Öğrencileri İçin Akademik Öz Yeterlilik Ölçeği'nin Türkçeye Uyarlanması*. Yüksek Lisans Tezi. Bandırma Onyediy Eylül Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Balıkesir, 2-62.
- Al-Baddareen, G., Ghaith, S., and Akour, M. (2015). Self-efficacy, achievement goals, and metacognition as predictors of academic motivation. *Procedia- Social and Behavioral Sciences*, 191, 2068–2073.
- Alqurashi, E. (2016). Self-efficacy in online learning environments: A literature review. *Contemporary Issues in Education Research (CIER)*, 9(1).
- Altbach, P. G. (2012). The globalization of college and university rankings. *Change: The Magazine of Higher Learning*, 44(1), 26–31.
- Arguvanli, S., and Özkan, B. (2016). Opinions of Senior Nursing Students On Psychiatric and Mental Health Nursing Intern Practice. *Journal of Psychiatric Nursing*, 7(1), 13-17.
- Arrigoni, C., Grugnetti, A. M., Caruso, R., Gallotti, M. L., Borrelli, P., and Puci, M. (2017). Nursing students' clinical competencies: a survey on clinical education objectives. *Annali di igiene : medicina preventiva e di comunita*, 29(3), 179–188.
- Arseven A. (2016). Öz yeterlilik: Bir kavram analizi. *International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*.11:63- 80.
- Athira, V., Kaviyabala, D., Sayujya, C. P., Thakur Varsh and Buvaneswari, R. (2017). Self Efficacy Among Nursing Students. *International Journal of Current Research*, 9(8), 55748-55751.
- Avcı, A. (2018). *Hemşirelik öğrencilerinin üniversite yaşam kalitesi ve akademik öz yeterlilikleri*. Yüksek Lisans Tezi. Gaziantep Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Gaziantep, 16-32.
- Ayaz-Alkaya, S., and Terzi, H. (2021). İntern programı kapsamında hemşirelik öğrencilerinin mesleki uygulama yeterliliği. *Kocaeli Tıp Dergisi*, 10(2), 44-49.
- Ayaz-Alkaya, S., Yaman, Ş., Simones, J. (2018). Professional values and career choice of nursing students. *Nursing ethics*, 25(2), 243-252.
- Aylie, N. S., Mekonen, M. A., and Mekuria, R. M. (2020). The Psychological Impacts of COVID-19 Pandemic Among University Students in Bench-Sheko Zone, South-west Ethiopia: A Community-based Cross-sectional Study. *Psychology research and behavior management*, 13, 813–821.

- Bağcı, S. C. (2018). Does everyone benefit equally from self-efficacy beliefs? The moderating role of perceived social support on motivation. *The Journal of Early Adolescence*, 38(2), 204-219.
- Bandura, A. (1986). Social foundations of thought and action. *Englewood Cliffs, NJ, 1986*(23-28).
- Bandura, A. (1997). Self-efficacy and health behaviour. In A. Baum, S. Newman, J. Wienman, R. West, and C. McManus (Eds.), *Cambridge handbook of psychology, health and medicine* (pp. 160–162). Cambridge Northern Illinois University Press.
- Bashir, T. F., Hassan, S., Maqsood, A., Khan, Z. A., Issrani, R., Ahmed, N. and Bashir, E. F. (2020). The Psychological Impact Analysis of Novel COVID-19 Pandemic in Health Sciences Students: A Global Survey. *European journal of dentistry*, 14(S 01), S91–S96.
- Ben-Tov, S., and Romi, S. (2019). An interactive model of parents' involvement and their children's functioning in school. *Education 3-13*, 47(2), 217-232.
- Bouffard, S. (2020). Technology moves from resource to lifeline. *The Learning Professional*, 41(4), 5-5.
- Brown RA, Crookes PA. (2017). How do expert clinicians assess student nurses competency during workplace experience? A modified nominal group approach to devising a guidance package. *Collegian*, 24(3), 219-225.
- Bulfone, G., Predan, S., Zanini, A., Farneti, F., Quattrin, R., and Brusaferrro, S. (2011). Predictors of nursing student success in an Italian school of Nursing. *Igiene e Sanità Pubblica*, 67(2), 137-147.
- Bulfone, G., Vellone, E., Maurici, M., Macale, L., and Alvaro, R. (2020). Academic self-efficacy in Bachelor-level nursing students: Development and validation of a new instrument. *Journal of Advanced Nursing*, 76(1), 398-408.
- Cantlay, A., Salamanca, J., Golaw, C., Wolf, D., Maas, C. and Nicholson, P. (2017). Self-perception of readiness for clinical practice: A survey of accelerated Masters program graduate registered nurses. *Nurse Education in Practice*, 24, 34-42.
- Casey, K., Fink, R., Jaynes, C., Campbell, L., Cook, P., and Wilson, V. (2011). Readiness for practice: The senior practicum experience. *Journal of Nursing Education*, 50(11), 646-652.
- Cengiz, Z., Gürdap, Z., Karaca, E. ve Acun, M. (2021). Hemşirelik Öğrencilerinin Öz Yeterlilikleri ile Mesleki Güdülenmeleri Arasındaki İlişki. *Sağlık ve Hemşirelik Yönetim Dergisi*, 8(1), 12-20.
- Charlton, A. (2022). Relationship Between Perceived Coping Capability And Levels Of Academic Self-Efficacy İn First Year Prelicensure Nursing Students. *Doctor Of Nursing Practice Scholarly Projects*, 8-15.

- Cheng, Y. C., Huang, L. C., Yang, C. H. and Chang, H. C. (2020). Experiential learning program to strengthen self-reflection and critical thinking in freshmen nursing students during COVID-19: A quasi-experimental study. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 17(15), 1–8.
- Christensen, M., Aubeeluck, A., Fergusson, D., Craft, J., Knight, J., Wirihana, L. And Stuppel, E. (2016). Do student nurses experience Imposter Phenomenon? An international comparison of Final Year Undergraduate Nursing Students readiness for registration. *Journal of advanced nursing*, 72(11), 2784-2793.
- Crismon, D., Mansfield, K. J., Hiatt, S. O., Christensen, S. S., and Cloyes, K. G. (2021). COVID-19 pandemic impact on experiences and perceptions of nurse graduates. *Journal of Professional Nursing*, 37(5), 857-865.
- Croy, G., Garvey, L., Willetts, G., Wheelahan, J., and Hood, K. (2020). *Anxiety, flipped approach and self-efficacy: Exploring nursing student outcomes. Nurse Education Today*, 93, 104534.
- Çiriş Yıldız, C. (2019). *Yeni Mezun Hemşirelerde Gerçeklik Şokunun Nitel Açından İncelenmesi Ve Gerçeklik Şoku Ölçeğinin Geliştirilmesi*. Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul, 10-67.
- Didin, M., Yavuz, B., and Yazıcı, H. G. (2022). Covid-19'un Öğrencilerin Stres, Anksiyete, Depresyon, Korku Düzeylerine Etkisi: Sistemik Derleme. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 14(1), 38-45.
- Doğan, K. (2022). *Öğrencilerde bireysel sorumluluğun internet bağımlılığına etkisinin okul sosyal hizmeti bağlamında değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Karabük Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Karabük, 44-51.
- Doğan, U. (2015). Öğrenci bireysel sorumluluk ölçeği-10'un Türkçe formunun geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 17(1), 163-170.
- Drago, A., Rheinheimer, D. C. and Detweiler, T. N. (2018). Effects of locus of control, academic self-efficacy, and tutoring on academic performance. *Journal of College Student Retention: Research, Theory and Practice*, 19(4), 433–451.
- Edward, K. L., Ousey, K., Playle, J., and Giandinoto, J. A. (2017). Are new nurses work ready—the impact of preceptorship. An integrative systematic review. *Journal of Professional Nursing*, 33(5), 326-333.
- El-Sayed, M.M., Mousa, M.A.E.-G., Abd-Elhamid, E.A.E.-F. (2021). Academic motivation, academic self efficacy and perceived social support among undergraduate nursing students, Alexandria University, Egypt. *Assiut Scientific Nursing Journal*, 9 (24.0), 76–86.
- Eraydın Ş. (2021) İntörn Programının Hemşirelik Öğrencilerinin Özyeterlilik ve Mesleki Hazıroluşluk Düzeyine Etkisi. *Haliç Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 4(2): 145-157.

- Esmaeili, L., Sohrabi, N., Mehryar, A. H. and Khayyer, M. (2019). A causal model of motivational beliefs with the mediating role of academic hope on academic Self Efficacy in high school students. *Iranian Evolutionary and Educational Psychology Journal*, 1(3), 179-185.
- Ghasemi, S., Ahmadi, F., and Kazemnejad, A. (2019). Responsibility among bachelor degree nursing students: A concept analysis. *Nursing ethics*, 26(5), 1398–1409.
- Ghufron, M. N. (2018). Penyesuaian akademik tahun pertama ditinjau dari efikasi diri mahasiswa. *Konseling edukasi: journal of guidance and counseling*, 1(1), 67-81.
- Göger, S., ve Cevirme, A. (2019). The Effect of Nursing Students' Self-Efficacy Levels on Education Stress/Hemsirelik Öğrencilerinde Öz Yeterlik Düzeyinin Eğitim Stresi Üzerine Etkisi. *Journal of Education and Research in Nursing*, 16(4), 306-313.
- Gözlü, K. (2020). Sağlıkın Sosyal Bir Belirleyicisi: Sağlık Okuryazarlığı A Social Determinant Of Health: Health Literacy. *Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi*, 27(1), 137-144.
- Gürbüz, G. (2020). *Hemşirelik öğrencilerinin akademik özyeterlik ve akademik güdülenme düzeyleri ile eğitim yöntemleri arasındaki ilişkilerin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Gaziantep Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Gaziantep, 47-51.
- Güzel, H. ve Oral, İ. (2017). Mühendis Adaylarının Akademik Öz-Yeterlik Algıları İle Fizik Başarıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *International Journal Of Social Science*. 58, 19-30.
- Hataway, C. S. (2016). *The influence of academic self-efficacy on the early academic success of underrepresented minority nursing students enrolled in the first semester of a baccalaureate nursing program*. Nova Southeastern University. Doctoral dissertation, 20-84.
- Hellison, D. (2011). *Teaching Responsibility Through Physical Activity* (3th Edition). Champaign, IL: Human Kinetics, 3-5.
- Hırlak, B., Taşlıyan, M., Fidan, E., ve Güler, B. (2017). Fakülte Yaşamının Niteliği, Akademik Öz-Yeterlik ve Yaşam Doyumu Arasındaki İlişki: İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Öğrencileri Üzerine Bir Alan Araştırması. *Journal Of Social And Humanities Sciences Research*, 4(2), 86-104.
- Honicke, T., and Broadbent, J. (2016). The influence of academic self-efficacy on academic performance: A systematic review. *Educational research review*, 17, 63-84.
- Hsu, L. L., and Hsieh, S. I. (2009). Testing of a measurement model for baccalaureate nursing students' self-evaluation of core competencies. *Journal of Advanced Nursing*, 65(11), 2454-2463.
- Hwang, Y., and Oh, J. (2021). The Relationship between Self-Directed Learning and Problem-Solving Ability: The Mediating Role of Academic Self-Efficacy and Self-Regulated Learning among Nursing Students. *International journal of environmental research and public health*, 18(4), 1738.

- İnternet: Cambridge English Dictionary (2021). Web: <https://dictionary.cambridge.org/tr/> adresinden 12 Aralık 2022’de alınmıştır.
- İnternet: International Council of Nurses (ICN). Guidelines On Advanced Practice Nursing. (2020). Web: https://www.icn.ch/system/files/documents/2020-04/ICN_APN%20Report_EN_WEB.pdf adresinden 20 Mart 2023’de alınmıştır.
- İnternet: Lexico powered by Oxford dictionary. Web: <https://en.oxforddictionaries.com/definition/readiness> adresinden 16 Ekim 2022’de alınmıştır
- İnternet: Oxford dictionary powered by Oxford University. (2021). Web: <https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/readiness?q=readiness> adresinden 12 Aralık 2022’de alınmıştır.
- İnternet: Türk Dili Kurumu Sözlüğü (2022). Web: <https://sozluk.gov.tr/> adresinden 12 Aralık 2022’de alınmıştır.
- İnternet: World Health Organization. (2020). State of the world's nursing 2020: investing in education, jobs and leadership. Web: <https://www.who.int/publications/i/item/9789240003279> adresinden 2 Nisan 2023’de alınmıştır.
- Järvinen, T., Eklöf, N., and Salminen, L. (2018). Factors related to nursing students’ readiness to enter working life—A scoping literature review. *Nurse education in practice*, 29, 191-199.
- Karabulutlu, E.Y., Turan, G.B. and Oruç, F.G. (2020). The Effect Of Internships On Students’ Satisfaction With Their Nursing Education. *Journal of anatolia nursing and health sciences*, 23, 60-66.
- Karakullukçu, F. Ö. ve Gürsoy, R. (2019). *Spor Yöneticilerinin Öz Yeterlilik İnanç ve Öz Liderlik* (İkinci baskı). Ankara:Nobel Bilimsel Eserler , 28.
- Kaya, M., ve Doğan, U. (2014). Öğrenci sorumluluk: Ölçek geliştirme, güvenilirlik ve geçerlik çalışması. *Journal of European Education*, 4(1), 11-18.
- Klassen, R. M., and Klassen, J. R. L. (2018). Self-efficacy beliefs of medical students: a critical review. *Perspectives on medical education*, 7(2), 76–82.
- Koca, F. ve Dadandı, İ. (2019). Akademik Öz-Yeterlik ile Akademik Başarı Arasındaki İlişkide Sınav Kaygısı ve Akademik Motivasyonun Aracı Rolü. *Ilkogretim Online*, 18(1).
- Koç, C., ve Arslan, A. (2017). Ortaokul Öğrencilerinin Akademik Öz Yeterlik Algıları ve Okuma Stratejileri Bilişüstü Farkındalıkları. *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14 (1), 745-778.
- Kopp, W. (2019). *Academic success and retention: Assessing variables that make a difference in a baccalaureate nursing program* (Doctoral dissertation, North Dakota State University).

- Korucu, A. T. ve Çınar, D. (2017). Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Akademik Öz-Yeterlik Durumlarının İncelenmesi. *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14 (1), 73-101.
- Kuleyin, B. (2021). *Hemşirelik son sınıf öğrencilerinin kontrol odağı ve mesleğin uygulamasına hazır oluş algılarının incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara, 8-68.
- Labrague, L. J., de Los Santos, J. A. A., and Fronda, D. C. (2022). Factors associated with missed nursing care and nurse-assessed quality of care during the COVID-19 pandemic. *Journal of nursing management*, 30(1), 62-70.
- Lea, J., and Cruickshank, M. (2015). The support needs of new graduate nurses making the transition to rural nursing practice in Australia. *Journal of Clinical Nursing*, 24(7-8), 948-960.
- Leufer, T., and Cleary-Holdforth, J. (2020). Senior Nursing Students' Perceptions of Their Readiness for Practice Prior to Final Year Internship: Part 2—A Qualitative Perspective. *Dimensions of Critical Care Nursing*, 39(2), 81-90.
- Lickona, T. (2009). *Educating for character: How our schools can teach respect and responsibility*. Bantam, 45.
- McSharry, P., and Timmins, F. (2017). Promoting healthy lifestyle behaviours and well-being among nursing students. *Nursing Standard*, 31(24).
- Mirza, N., Manankil-Rankin, L., Prentice, D., Hagerman, L. A., and Draenos, C. (2019). Practice readiness of new nursing graduates: A concept analysis. *Nurse Education in Practice*, 37, 68-74.
- Mitchell, K. M., and McMillan, D. E. (2018). A curriculum-wide assessment of writing self-efficacy in a baccalaureate nursing program. *Nurse Education Today*, 70, 20-27.
- Mitchell, K. M., Chorney, M. A., Gural, D. M., Simmons-Swinden, J. M., Picheca, L., and Baxter, C. E. (2019). Social and academic integration strategies for retention of nursing students: A scoping review protocol. *JBIC Database of Systematic Reviews and Implementation Reports*, 17(1), 28–36.
- Numminen, O., Laine, T., Isoaho, H., Hupli, M., Leino-Kilpi, H., and Meretoja, R. (2014). Do educational outcomes correspond with the requirements of nursing practice: educators' and managers' assessments of novice nurses' professional competence. *Scandinavian Journal of Caring Sciences*, 28(4), 812-821.
- Nweke, C. I., Abazie, O. H., Adetunji, A. J., and Okwuikpo, M. I. (2021). Readiness for clinical practice amidst coronavirus among nursing students in southwest Nigeria. *International Journal of Africa Nursing Sciences*, 15, 100328.
- Özkan, Ü. F. (2022). Covid-19 Salgını Sürecinde İntörn Hemşirelerde Genel Özyeterlilik ve Mesleki Hazıroluşluk Durumu. *Sosyal Araştırmalar ve Davranış Bilimleri*, 8(16), 79-92.

- Özvrmaz, S. ve Mandıracıoğlu, A. (2018). Öğrencilerin Klinik Eğitim Ortamına İlişkin Algularının ve Akademik Öz-Yeterliliğin Değerlendirilmesi: Kesitsel bir çalışma. *Tıp Eğitimi Dünyası*, 53.
- Palavan, Ö., ve Açar, D. (2015). Aday sınıf öğretmenlerinin akademik öz-yeterliklerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(1), 14-27.
- Patterson, E.E.B., Boyd, L. ve Mnatzaganian, G. (2017). The impact of undergraduate clinical teaching models on the perceptions of work-readiness among new graduate nurses: A cross sectional study. *Nurse Education Today*, 55, 101-106.
- Pozam, M. ve Zaybak, A. (2022). Hemşirelik Öğrencilerinin Klinik Performanslarına İlişkin Öz-Yeterliklerinin İncelenmesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Elektronik Dergisi*, 15 (1) , 22-29 .
- Rohmani, N., and Andriani, R. (2021). Correlation between academic self-efficacy and burnout originating from distance learning among nursing students in Indonesia during the coronavirus disease 2019 pandemic. *Journal of educational evaluation for health professions*, 18.
- Safa, F., Anjum, A., Hossain, S., Trisa, T. I., Alam, S. F., Abdur Rafi, M., Podder, V., Koly, K. N., Azad, D. T., Ahmad, W. U., Nodi, R. N., Ashraf, F., Quamrul Akhter, S. M., Ahmed, H. U., and Hasan, M. T. (2021). Immediate psychological responses during the initial period of the COVID-19 pandemic among Bangladeshi medical students. *Children and youth services review*, 122, 105912.
- Sarier, Y. (2016). Türkiye'de Öğrencilerin Akademik Başarısını Etkileyen Faktörler: Bir Meta-Analiz Çalışması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 31(3), 609-627.
- Sarıkoç, G., ve Öksüz, E. (2017). Academic Motivations and Academic Self-Efficacy of Nursing Students Hemşirelik Öğrencilerinin Akademik Motivasyonları ve Akademik Öz Yeterlikleri. *Vol.(18)*, 69, 41-6.
- Schneider, M., and Preckel, F. (2017). Variables associated with achievement in higher education: A systematic review of meta-analyses. *Psychological Bulletin*, 143(6), 565-600.
- Shahriari, M., Mohammadi, E., Abbaszadeh, A., and Bahrami, M. (2013). Nursing ethical values and definitions: A literature review. *Iranian journal of nursing and midwifery research*, 18(1), 1.
- Taheri-Kharameh, Z., Sharififard, F., Asayesh, H., Sepahvandi, M., and Hoseini, M. H. (2018). Relationship between Academic Self-efficacy and Motivation among Medical Science Students. *Journal of Clinical and Diagnostic Research*, Vol.(12), No.(7), Pp.41- 46.
- Tarhan M. (2020). *Hemşirelik Öğrencilerinin Mesleki Hazır Oluşluk Algularının Güçlendirilmesinde Simülasyon Stratejisinin Etkisi*. Doktora tezi. İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, 8-20.

- Taşdemir, M., and Dağistan, G. (2014). Çocuklara Sorumluluk Kazandırmada Ebeveynlerin Bhtg Yaklaşımını Uygulama Durumları: Bir Durum Çalışması. *Electronic Turkish Studies*, 9(8).
- Taşgın, A., and Coşkun, G. (2018). The Relationship between Academic Motivations and University Students' Attitudes towards Learning. *International Journal of Instruction*, 11(4), 935–950.
- Tekmen, E. E., Çetin, A. ve Torun, T. (2016). Çalışanların Öz-Yeterliklerine İlişkin Algılarının Sessizlik Davranışları Üzerine Etkisi. *Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 12(1), 71-99.
- Thapa, P., Bhandari, S.L., Pathak, S. (2021). Nursing students' attitude on the practice of e-learning: A cross-sectional survey amid COVID-19 in Nepal. *PLoS ONE* 16(6): e0253651.
- Toprak, A. (2019). *Spor yapan ve yapmayan lise öğrencilerinin kişisel sorumluluk ve liderlik özelliklerinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Niğde, 6-8.
- Turan, G. B., Tan, M., and Dayapoglu, N. (2017). Determining The Opinions Of Clinic Nurses And Nursing Students About İnternship. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilim Dergisi*, 20(3), 170-179.
- Turgut, N. (2018). *Hemşirelik Öğrencilerinde Psikolojik Dayanıklılık, Akademik Başarı ve Akademik Özyeterlik Düzeylerinin Belirlenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). Yakın Doğu Üniversitesi, Lefkoşa, 5-45.
- Uchida, A., Michael, R. B. and Mori, K. (2018). An Induced Successful Performance Enhances Student Self-Efficacy and Boosts Academic Achievement, *Sage Journals*, 4(4), 1-9.
- Uğur, H., Orak, O. S. and Tekgül, A. T. (2020). Readiness Of Final Year Nursing Students For The Profession And The Affecting Factors: Eastern Black Sea Region Sample. *Samsun Sağlık Bilimleri Dergisi*, 5 (2), 143-151.
- Ünal, A., Bilgener, E. (2019). Hemşirelik Bölümü Öğrencilerinde Meslek Seçimi ve Özyeterlilik İlişkisi. *Journal of Social Humanities and Administrative Sciences*, 5(20), 993-1002.
- Wang, E., Hu, H., Mao, S., and Liu, H. (2019). Intrinsic motivation and turnover intention among geriatric nurses employed in nursing homes: the roles of job burnout and pay satisfaction. *Contemporary nurse*, 55(2-3), 195–210.
- Warshawski S. (2022). Academic self-efficacy, resilience and social support among first-year Israeli nursing students learning in online environments during COVID-19 pandemic. *Nurse education today*, 110, 105267.
- Warshawski, S., Bar-Lev, O., and Barnoy, S. (2019). Role of academic self-efficacy and social support on nursing students' test anxiety. *Nurse educator*, 44(1), E6-E10.

- Wolff, A. C., Pesut, B., and Regan, S. (2010). New graduate nurse practice readiness: Perspectives on the context shaping our understanding and expectations. *Nurse Education Today*, 30(2), 187-191.
- Xiao, H., Shu, W., Li, M., Li, Z., Tao, F., Wu, X., Yu, Y., Meng, H., Vermund, S. H., and Hu, Y. (2020). Social Distancing among Medical Students during the 2019 Coronavirus Disease Pandemic in China: Disease Awareness, Anxiety Disorder, Depression, and Behavioral Activities. *International journal of environmental research and public health*, 17(14), 5047.
- Yao, J. J. (2021). The Significance of Self-directed Learning Readiness, Academic Self-efficacy, and Problem-solving Ability Among Filipino Nursing Students. *International Journal of Learning, Teaching and Educational Research*, 20(10).
- Yavuzer, H. (2018). *Çocuk Eğitimi El Kitabı* (38. Baskı). İstanbul: Remzi Kitabevi, 98-124.
- Yıldırım, Ş. (2016). *Ortaöğretim öğrencilerinde kişisel sorumluluk ve ruh sağlığı düzeyleri arasındaki ilişki: Adana Çukurova ilçesi örneği*. Yüksek Lisans Tezi. Çağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana, 26-42.
- Yılmaz Bodur, Z. ve Aktan, S. (2021). A research on the relationship between parental attitudes, students' academic motivation and personal responsibility. *International Journal on Social and Education Sciences (IJonSES)*, 3(4), 636-655.
- Yılmaz, M., Çetin, Ç., Egelioglu Cetişli, N., Ünsal Avdal, E. ve Tokem, Y. (2018). Hemşirelik Öğrencilerinin ve Hemşirelerin İntörnlüğe İlişkin Görüşleri. *Pamukkale Medical Journal*, 11 (3), 329-336.
- Zeinalipour, H. (2022). School connectedness, academic self-efficacy, and academic performance: mediating role of hope. *Psychological Reports*, 125(4), 2052-2068.
- Zimmerman, B. J. (2000). Self-efficacy: An essential motive to learn. *Contemporary Educational Psychology*, 25(1), 82-91.

EKLER

EK-1. Tanımlayıcı Bilgi Formu

Sevgili Öğrenciler,

Bu çalışma ‘Hemşirelik öğrencilerinin akademik öz yeterlilik, bireysel sorumluluk ve mesleki uygulamaya hazır oluşluk düzeyleri” nin belirlenmesi amacıyla yapılacaktır. Anket sorularına eksiksiz yanıt verilmesi ve verilen yanıtların doğruluğu, araştırmanın sonuçları açısından çok önemlidir. Anket için vereceğiniz tüm bilgiler gizli tutulacak ve yalnızca bilimsel amaçlı kullanılacaktır. Katılımınız için teşekkür ederim.

*Öğrenci No:

1. Sınıfınız

( )1 ( )2 ( )3 ( )4

2. Yaşınız kaçtır?.....

3. Cinsiyetiniz nedir?

( )Kadın

( )Erkek

4. Bir işte çalışıyor musunuz?

( ) Evet ( ) Hayır

5. Gelir durumunuzu nasıl değerlendirirsiniz?

( ) Gelir giderden az

( ) Gelir gidere denk

( ) Gelir giderden fazla

6. Hemşirelik bölümü okumaktan memnun musunuz?

( ) Evet ( ) Hayır

7. Mezun olduktan sonra hemşirelik yapmayı istiyor musunuz?

( ) Evet ( ) Hayır

8. Genel akademik not ortalamanız nedir? .....(Dörtlük sisteme göre)

9. Eğitiminiz boyunca hemşirelik mesleğine hazır olmak için aşağıdakilerden hangisi/hangilerini yaptınız? (Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz.)

( ) Laboratuvarlar uygulamaları

( ) Klinik/saha uygulamaları

( ) Bakım planı geliştirme

( ) Vaka tartışmaları

( ) Diğer (belirtiniz).....

EK-2. Casey-Fink Uygulamaya Hazıroluşluk Ölçeği (CFUHÖ)

Maddeleri dikkatlice okuyunuz ve size en uygun ifadeyi işaretleyiniz. Her maddenin karşısındaki seçeneklerden sizi yansıtan kutucuğu işaretleyiniz. “Doğru” ya da “Yanlış” cevap diye bir şey söz konusu değildir. 1-Kesinlikle katılmıyorum, 2- Katılmıyorum, 3- Katılıyorum ve 4-Kesinlikle katılıyorum olarak değerlendirilmektedir.

İfadeler		1	2	3	4
1	Hekimlerle iletişim kurarken kendime güvenirim.				
2	Farklı toplumlardan hastalarla rahatlıkla iletişim kurarım.				
3	Hemşire yardımcısına/bakım destek elemanına görev verirken rahat hissedirim.				
4	Problem çözme becerime güveniyorum.				
5	Beceri ve prosedürleri birçok kez uygulama fırsatım oldu.				
6	Rahatlıkla yardım isteyebilirim.				
7	Klinik kararlar verirken güncel kanıtları kullanırım.				
8	Disiplinlerarası ekip üyeleri ile iletişim kurma ve bakımı koordine etmede rahat hissediyorum.				
9	Simülasyon uygulamaları klinik uygulamaya hazır hissetmemde yardımcı oldu.				
10	Yansıtıcı günlükler/kayıtlar tutmak klinik karar verme becerime ilişkin öngörü sağladı.				
11	Ölmekte olan bir hastaya ne yapılacağını bildiğim için rahat hissediyorum.				
12	Problemleri çözmek için rahatlıkla harekete geçerim.				
13	Hastalarım için var olan ya da olası güvenlik risklerini belirlerken kendime güvenirim.				
14	Hemşireliği bir kariyer olarak seçmekten memnunum.				
15	Profesyonel hemşirelik rolü için kendimi hazır hissediyorum.				

EK-3. Hemşirelik Öğrencileri Akademik Öz Yeterlilik Ölçeği (HÖAÖYÖ)

Kendinize Ne Kadar Güveniyorsunuz?		Kendime Hiç Güvenmiyorum 1	Kendime Güvenmiyorum 2	Kendime Ne Güveniyorum Ne Güvenmiyorum 3	Kendime Güveniyorum 4	Kendime Çok Güveniyorum 5
İçsel Duygu Yönetimi	Bir sorun karşısında kaygımı kontrol edebilme					
	Sınav sürecinde sakin kalma					
	Zorluk anında cesaretimi kırmaktan kaçınma					
Otokontrol Davranış	Sorun oluşturan riskli şeyleri yapma konusunda arkadaş baskısına direnme					
	Sıkıldığımda derse gitmeme isteğime direnme					
	Kaçınmanın daha iyi olacağını düşündüğüm bir şeyi yapmamı isteyen arkadaşlarımdan ısrarından kaçınma					
	Yaptırım riski az da olsa suç işlemekten (kural ihlalden) kaçınma					
Dışsal Duygu Yönetimi	Eleştirildiğimde cesaretimi kaybetme					
	Sınıfın önünde kötü bir izlenim bıraktıktan sonra utanma					
	Düşüncesini önemseydiğim birine karşı “gaf” yapmaktan dolayı duyduğum utancın üstesinden gelebilme					
	Sınıfın önünde zayıf yönlerim vurgulandığında utanç duymanın üstesinden gelebilme					
Sosyallik	Gerektiğinde arkadaşlarımdan yardım isteme					
	Çalışmasında zorlanan bir arkadaşıma yardım etme					
	Arkadaşlarımda iyi bir atmosfer yaratmaya yardımcı olma					

EK-4. Öğrenci Bireysel Sorumluluk Ölçeği-10 (ÖBSÖ-10)

Aşağıdaki cümleler günlük hayattaki davranışlarımız ile ilgilidir. Doğru ya da yanlış cevap yoktur. Lütfen boş bırakmayınız. Size en çok tanımlayan rakamın numarasını işaretleyiniz.

	Aynı Ben	Biraz Ben	Çok Az Ben	Benle alakası yok
1. Her yerde eşyalarımı unuturum (elbiselerimi, kitaplarımı, yiyeceklerimi)				
2. Ödünç aldığım şeyleri geri vermeyi unuturum				
3. Bütün ödevlerimi zamanında teslim ederim. *				
4. Ev ve okul işlerine eşit bir şekilde vakit ayırırım. *				
5. Çoğunlukla derslerimi kaçıırım				
6. Birisinden hediye aldıktan sonra muhakkak ona teşekkür ederim. *				
7. Çoğunlukla okula ya da işe geç kalırım				
8. Eğer bir randevuma gitmek istemiyorsam onu muhakkak ekerim.				
9. Birine ödevinde yardım edeceğime söz verdiğem, sözümü yerine getirmeye çalışırım. *				
10. Kişisel zevklerimden vazgeçmek yerine ödevlerimi yapmayı ertelerim.				

* İşaretli maddeler ters kodlanacaktır.

EK-5. Hemşirelik Öğrencileri Akademik Öz Yeterlilik Ölçeği Kullanım İzni

gonca aktay

Alıcı: ben ▾

9 Kasım Çar 00:47 (7 gün önce)

Sayın Esra Hanım,

E-postanız için teşekkür ederim. "Hemşirelik Öğrencileri için Akademik Öz Yeterlilik Ölçeği"ni çalışmanızda kullanma isteğinizden memnuniyet duymaktayım.

Güvenirlilik ve geçerlik çalışmaları yapılmış, ölçeğe ilişkin ekli dosyada gönderiyorum. Ayrıca gerekli tüm bilgileri tezin içerisinde bulabilirsiniz.

Çalışmalarınızda kolaylıklar diler, saygılar sunarım

Esra Ersoy

EK-6. Öğrenci Bireysel Sorumluluk Ölçeği-10 Kullanım İzni

Uğur DOĞAN

Alıcı: ben

8 Kasım Sal 00:52 (8 gün önce)

Sayın Ersoy

Ölçeği kullanmanızdan memnuniyet duyarım. Çalışmalarınızda başarılar dilerim.

Selamlar

Dr.Uğur DOĞAN | Associate Professor|Certified
CBT Therapist from ACT and EABCT |
| Muğla Sıtkı Koçman University | Department of
Guidance and Counseling

EK-7. Casey-Fink Uygulamaya Hazıroluşluk Ölçeği Kullanım İzni

Bahar Bandırma

Alıcı: ben ▾

30 Ekim Paz 12:34

Sayın Esra Ersoy,

Uyarladığımız "Casey-Fink Uygulamaya Hazıroluşluk Ölçeği"ni çalışmanızda kullanabilirsiniz.

Ölçek yayın aşamasındadır lakin çalışmanıza engel olmamak nedeniyle tezimi kaynak göstermez kaydıyla kullanabilirsiniz.

Kolaylıklar dilerim.

EK-8. Etik Komisyon İzni

Evrak Tarih ve Sayısı: 23.11.2022-E.517213

T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Etik Komisyonu

Sayı : E-77082166-302.08.01-517213
Konu : Bilimsel ve Eğitim Amaçlı

23.11.2022

Dağıtım Yerlerine

Üniversitemiz Sağlık Bilimleri Enstitüsü Hemşirelik Ana Bilim Dalı **Yüksek Lisans Öğrencisi Esra ERSOY'un, Prof.Dr.Sultan AYAZ ALKAYA'nın** danışmanlığında yürüttüğü "**Hemşirelik Öğrencilerinin Akademik Öz Yeterlilik, Kişisel Sorumluluk ve Mesleki Uygulamaya Hazır Oluşuk Düzeyleri**" adlı tez çalışması ile ilgili konu Komisyonumuzun **22.11.2022** tarih ve **19** sayılı toplantısında görüşülmüş olup,

İlgilinin çalışmasının, yapılması planlanan yerlerden izin alınması koşuluyla yapılmasında etik açıdan bir sakınca bulunmadığına oybirliği ile karar verilmiş ve karara ilişkin imza listesi ekte gönderilmiştir.

Bilgilerinizi rica ederim.

Araştırma Kod No: 2022 - 1232

Prof. Dr. İsmail KARAKAYA
Komisyon Başkanı

Ek: 1 Liste

DAĞITIM

Gereği:

Sayın Prof. Dr. Sultan AYAZ ALKAYA

Bilgi:

Sağlık Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğüne

Belge Doğrulama Kodu :BSFEUE5HMZ

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Takip Adresi : <https://www.turkiye.gov.tr/gazi-universitesi-ebys>

Emniyet Mahallesi Bandırma Caddesi No :6/1 06560 Yenimahalle/ANKARA
Tel:0 (312) 202 20 57 - 0 (312) 2... Faks:0 (312) 202 38 76
İnternet Adresi :<http://etikkomisyon.gazi.edu.tr/>
Kep Adresi: gaziuniversitesi@hs01.kep.tr

Bilgi için :Nursel Güner
Genel Evrak Sorumlusu
Telefon No:202 20 57

Bu belge,güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

EK-8. (devam) Etik Komisyon İzni

Evrak Tarihi ve Sayısı: 23.11.2022-E.517213	
GAZİ ÜNİVERSİTESİ ETİK KOMİSYONU KATILIM LİSTESİ	
TOPLANTI TARİHİ : 22.11.2022	TOPLANTI SAYISI : 19
ADI – SOYADI	İMZA
Prof. Dr. İsmail KARAKAYA BAŞKAN	
Prof.Dr.C.Haluk BODUR	
Prof.Dr.Seçil ÖZKAN	
Prof.Dr.Cevriye TEMEL GENCER	
Prof.Dr.İsmet YÜKSEL	
Prof.Dr.Aymelek GÖNENÇ	
Prof.Dr.Gülay BAYRAMOĞLU	
Prof.Dr.Makbule GEZMEN KARADAĞ	
Prof.Dr.Zehra GÖÇMEN BAYKARA	
Prof.Dr.İlyas OKUR	
Prof.Dr.Nihan KAFA	
Doç.Dr.Melek Gülşah ŞAHİN	

Bu belge,güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

EK-9. Kurum İzni

Evrak Tarih ve Sayısı: 29.11.2022-E.521618

T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Sağlık Bilimleri Fakültesi Dekanlığı

Sayı : E-61737632-199-521618
Konu : Prof. Dr. Sultan AYAZ
ALKAYA(Tez izni)

29.11.2022

HEMŞİRELİK BÖLÜM BAŞKANLIĞINA

İlgi : 28.11.2022 tarihli ve 87008936-199- 520607 sayılı yazı.

Bölümünüz öğretim üyesi Prof. Dr. Sultan AYAZ ALKAYA'nın danışmanlığında yüksek lisans öğrencisi Esra ERSOY ile yapılması planlanan "Hemşirelik Öğrencilerinin Akademik Öz Yeterlilik, Kişisel Sorumluluk ve Mesleki Uygulamaya Hazır Oluşluk Düzeyleri" başlıklı yüksek lisans tez uygulamasını bölümünüz öğrencileri ile yapılması Dekanlığımızca uygun bulunmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Prof. Dr. Bülent ELBASAN
Dekan

Belge Doğrulama Kodu :BSVET2UYBZ

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Takip Adresi : <https://www.turkiye.gov.tr/gazi-universitesi-ebys>

Emek Mah. Bışkek Cad. 6. Cad. (eski 81. sokak) No:2 06490 Çankaya/ANKARA
Tel:0 (312) 216 26 01 Faks:0 (312) 216 26 36
e-Posta : sbf@gazi.edu.tr İnternet Adresi : <http://sbf.gazi.edu.tr>
Kep Adresi : gazuniversitesi@hs01.kep.tr

Bilgi için :Fikriye Ekinci
Memur

Bu belge,güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

EK-10. Katılımcılar İçin Bilgilendirilmiş Gönüllü Olur Formu

GAZİ ÜNİVERSİTESİ ETİK KOMİSYONU FORM-2
Rev-2
25.01.2022T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
ETİK KOMİSYONU

KATILIMCILAR İÇİN BİLGİLENDİRİLMİŞ GÖNÜLLÜ OLUR FORMU

Sizi, Gazi Üniversitesi Etik Komisyonu'ndan .....tarih / .....sayı ile izin alınan* ve Prof. Dr. Sultan Ayaz Alkaya ve Esra Ersoy tarafından yürütülen "Hemşirelik öğrencilerinin akademik öz yeterlilik, kişisel sorumluluk ve mesleki uygulamaya hazır oluşluk düzeyleri" başlıklı araştırmaya davet ediyoruz. Bu çalışmaya katılmak tamamen gönüllülük esasına dayanmaktadır. Çalışmaya katılmama veya katıldıktan sonra herhangi bir anda çalışmadan çıkma hakkına sahipsiniz. Bu çalışmaya katılmanız için sizden herhangi bir ücret istenmeyecektir. Çalışmaya katıldığınız için size bir ödeme yapılmayacaktır. Çalışmadan elde edilecek bilgiler tamamen araştırma amacı ile kullanılacak olup kişisel bilgileriniz gizli tutulacaktır.

*Gazi Üniversitesi Etik Komisyon izni alındıktan sonra doldurularak kullanılacaktır.

Araştırmanın Amacı	Bu çalışma, hemşirelik öğrencilerinin akademik öz yeterlilik, kişisel sorumluluk ve mesleki uygulamaya hazır oluşluk düzeylerinin ve ilişkili faktörlerin incelenmesi amacıyla yapılacaktır.
Araştırmanın Yöntemi	Bu çalışmada sizden tanımlayıcı bilgi formu, Akademik Öz Yeterlilik Ölçeği, Casey-Fink Uygulamaya Hazıroluşluk Ölçeği ve Öğrenci Bireysel Sorumluluk Ölçeği-10'u yanıtlanmanız beklenmektedir. Veri toplama araçları yazılı olarak uygulanacaktır. Veriler toplanmadan önce kişisel bilgi formunun açıklama kısmında araştırmanın amacı hakkında bilgilendirme yapılacak ve yazılı olarak sizden onam alınacaktır. Veri toplama araçlarının toplam uygulama süresi ortalama 10-15 dakika sürecektir. Verdiğiniz tüm bilgiler, sadece bilimsel amaçlı kullanılacaktır.
Araştırmanın Öngörülen Süresi (Başlama ve Bitiş Tarihi Başvurudaki Başlangıç ve Bitiş Tarihi ile Uyumlu Olmalıdır.)	Araştırmanın Şubat 2023 – Nisan 2023 tarihleri arasında yapılması planlanmaktadır.
Araştırmaya Katılması Beklenen Katılımcı/Gönüllü Sayısı	800
Araştırmanın Yapılacağı Yerler	Araştırma Gazi Üniversitesi'nde yapılacaktır.
Görüntü ve/veya ses kaydı alınacak mı?	Evet ☐ Hayır ☒

Tablo katılımcıların anlayabileceği biçimde, akademik dil kullanılmadan yazılacaktır.

KATILIMCI BEYANI

Yukarıda amacı ve içeriği belirtilen bu araştırma ile ilgili bilgiler tarafıma aktarıldı. Bu bilgilerden sonra araştırmaya katılımcı olarak davet edildim. Bu çalışmaya katılmayı kabul ettiğim takdirde gerek araştırma yürütülürken gerekse yayımlandığında kimliğimin gizli tutulacağı konusunda güvence aldım. Bana ait verilerin kullanımına izin veriyorum. Araştırma sonuçlarının eğitim ve bilimsel amaçlarla kullanımı sırasında kişisel bilgilerimin dikkatle korunacağı konusunda bana yeterli güven verildi. Araştırmanın yürütülmesi sırasında herhangi bir sebep göstermeden çekilebilirim. Araştırma için yapılacak harcamalarla ilgili herhangi bir parasal sorumluluk altına girmiyorum. Bana herhangi bir ödeme yapılamayacaktır. Araştırma ile ilgili bana yapılan tüm açıklamaları ayrıntılarıyla anlamış bulunmaktayım. Bu çalışmaya hiçbir baskı altında kalmadan kendi bireysel onayım ile katılıyorum. İmzalı bu form kağıdının bir kopyası bana verilecektir.

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Soyadı, adı : ERSOY, Esra
Uyruğu : T.C.

Eğitim

Derece	Eğitim Birimi	Mezuniyet Tarihi
Yüksek Lisans	Gazi Üniversitesi / Hemşirelik Anabilim Dalı	Devam Ediyor
Lisans	Ankara Üniversitesi /Sağlık Bilimleri Fakültesi/ Hemşirelik Bölümü	2019
Lise	İzmir 60.Yıl Anadolu Lisesi	2014

Erasmus Deneyimi

Lisans	Akademia Wychowania Fizycznego Józefa Piłsudskiego w Warszawie / Nursing	2017
--------	---	------

İş Deneyimi

Yıl	Yer	Görev
2023- devam ediyor	Akdeniz Üniversitesi	Araştırma Görevlisi
2019- 2023	Ankara Şehir Hastanesi	Hemşire

Yabancı Dil

İngilizce

Yayınlar

Uluslararası bilimsel toplantılarda sunulan ve bildiri kitabında basılan bildiriler

1. Ersoy, E., Ayaz-Alkaya S., (2023, 11-13 Ocak). *Hemşirelik öğrencilerinde akademik öz yeterlilik, kişisel sorumluluk ve mesleki hazır oluşluk*, 3.Uluslararası 4.Ulusal Halk Sağlığı Hemşireliği Kongresi, Sözel Bildiri, Ankara, 149 (Özet metin).

GAZİLİ OLMAK AYRICALIKTIR..